Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek.
Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitized at Gothenburg University Library.
All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text. This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the ima-ges to determine what is correct.

GÖTEBORGS UNIVERSITET

IDUN

ILLUSTRERAD TIDNING FÖR KVINNAN OCH HEMMET

N:R 20 (803) LÖRDAGEN DEN 17 MAJ 1902. 15:DE ÅRG.

PRENUMERATIONSPRIS PR ÅR:	UTGIFNINGSTID:	REDAKTÖR OCH UTGIFVARE:	BYRÅ OCH EXPEDITION:	KOMMISSIONÄRER
IDUN ---------- KR. 6:— IDUNS PRAKTUPPLAGA ------ » 8:— IDUNS MODETIDN. MED PL. » 5:— IDUNS MODETIDN. UTAN PL. » 3:—	HVARJE LÖRDAG. LÖSNUMMERPRIS: 10 ÖRE.	FRITHIOF HELLBERG TRÄFFAS SÄKRAST KL. 2—3. REDAKTIONSSEKR.: JOHAN NORDLING.	KLARA S. KYRKOGATA 16, 1 TR. ÖPPEN KL. 10—5. ALLM. TEL. 6147. RIKS 1646.	ANTAGAS ÖFVER HELA LANDET PÅ ALLDELES SÄRSKILDT FÖRMÅNL. VILLKOR. STOCKHOLM IDUNS KUNGL. HOFBOKTRYCKERI.

BISKOP BILLING I SITT HEM I LUND. FOTO FÖR IDUN AF LINA JONN.

GOTTFRID BILLING.

DEN LUNDAGÅRDSPRYDNAD, där nu södra Sveriges förnämsta andliga skattkammare är inrymd för att snart flytta ut till Helgonabacken, i hvars kronors skygd Lunds nya biblioteksbyggnad skall resa sina trappgaflar, var i forna dagar Skånebispens säte. Här residerade en gång den myndige Winstrup, hvilken efter slaget vid Lund hade nöjet att för Sveriges Karl servera den middag, som var beställd för Danmarks Fredrik. Det är länge sedan, och därefter har præses i konsistorium ecclesiasticum lundense och prokansleren vid den kort därefter grundade akademi, som redan i namnet hade försoningens tecken, väl knappt tillhört dem, som haft ett mera frejdadt namn i Sveriges politiska häfd. Stiftscheferna tillhörde visserligen i det gamla representationsskickets tid med självskrifvenhetens rätt folkförsamlingen, men ingen af dem tyckes ha spelat någon mera dominerande roll i vår riksdagshistoria. Den siste biskop i Lund, som i kraft af sitt ämbete hade säte och stämma bland ständerna, afsade sig det uppdraget, länets landsting gaf honom, när under nya former representationen skulle samlas till möte.

Den som följde honom närmast som andlig styresman i Skåneland, Gottfrid Billing, hade redan, när han kallades till Wilhelm Flensburgs arftagare af mitra och kräkla, vunnit rykte som politisk personlighet. Henrik Reuterdahl hade med sitt namn ofvan talmanssignetet underskrifvit prästeståndets abdikation från den världsliga makten, och när riksdagens kamrar första gången samlades på Riddarholmen, skulle säkerligen det gamla andra ståndet hastigare glömts, i den händelse icke Anton Niklas Sundbergs storvulna gestalt intagit andra kammarens talmansstol. Genom decennier bar han uppe traditionen af den svenska kyrkans delägarerätt i svenskt statslif, och när han i ålderns höst fann sig nödsakad att lämna den ärofulla uppgiften i yngre händer, vände han sina blickar åt den till första kammaren nykomne biskopen från Västerås.

Billing blef också hvad den gamle statsmannen-prelaten väntat, och ända sedan dennes utträde ur det parlamentariska lifvet, har Gottfrid Billing intagit chefskapet bland de klerker, hvilka hafva stämma i riksförsamlingen. Då ärkebiskop Sundberg för alltid lade sitt åldriga hufvud till ro, hade väl äfven den uppfattningen ganska allmänt vunnit stadga, att d:r Billing skulle sluta sig till raden af dem, som från styret öfver Skånestiftet och den sydsvenska högskolan flyttat upp till rikets förnämligaste biskopssäte och prokancellariatet för landets äldsta universitet. Så skedde emellertid ej, och när d:r Billing försakade det nominella primatet i svenska kyrkan, leddes han enligt sina egna ord af en önskan att få gråna i den bygd, som han tillhörde genom sina bästa minnen. Han är ju också med starka band knuten vid det stift, hvars styresman han nu är, och vid den stad, där han har sitt biskopliga residens.

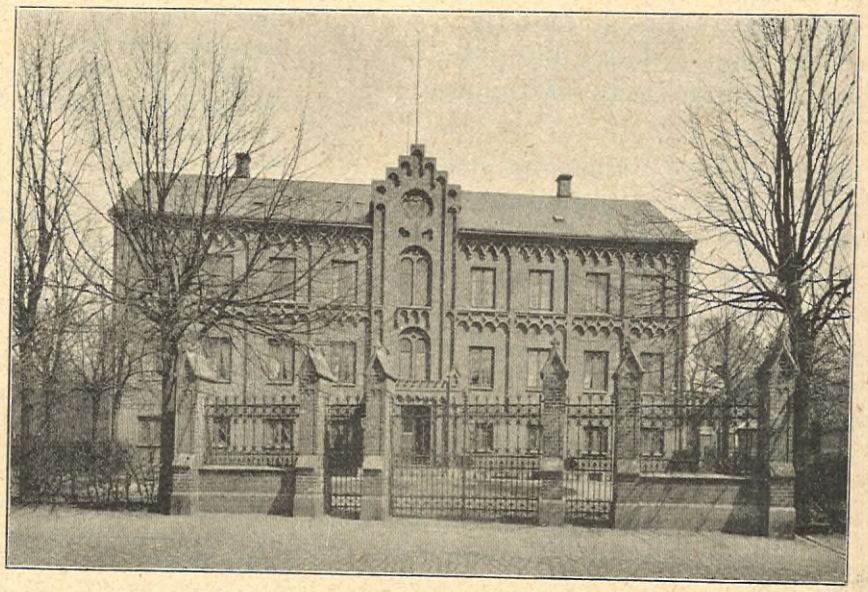

BISKOPSHUSET I LUND. LINA JONN FOTO.

Till börden skåning, har han i Lund sett sina studentårs möda bära frukt. Där har han som lärare vid elementarskola och akademi nedlagt sin första mannaålders arbete, dit fick han en nästan enhällig kallelse, när stiftets prästerskap skulle välja Wilhelm Flensburgs efterträdare.

För den, hvilken under de senare åren varit i tillfälle att följa biskop Billings offentliga verksamhet, förefaller det något egendomligt att han en gång af allmänna meningen stämplades som den mest ofördragsamme bland alla. Det var i början af hans Västeråstid, som han vid ett tillfälle väl djärft uttalade konsekvensen af den dogmatiska uppfattning han äger, och därmed blef ett offer för den journalistiska lynchjusticen. Efter den tiden har han väl ej blifvit annorlunda till sin mening i dessa ting, men åren mildra och lifvets erfarenhet gifver gärna åt den godhjärtade en försonligare blick på världen. Det visade sig äfven vid den allmänna lutherska konferensen i Lund förlidet år, i hvilken den evangelisk-lutherska kyrkan från alla land var representerad och där enade de skarpa motsatserna mellan gammalt och nytt inom teologien.

Det sades här ofvan, att biskop Billing blifvit ärkebiskop Sundbergs efterträdare inom det politiska lifvet. Han blef det äfven inom Svenska akademien, som genom sin kallelse visade det höga värde den satte på hans andliga vältalighet, utöfvad bland annat vid hofvet, där han, som bekant, är öfverhofpredikant.

Biskop Billing är ännu i sin manlighets fulla kraft. Född den 29 april 1841, blef han student 1859, fil. d:r 1865 och teol. d:r vid Uppsala universitets jubelfest 1877. År 1867 blef han lektor och docent i Lund, till teologie adjunkt utnämndes han 1872, blef professor 1881 och biskop i Västerås 1884. Till öfverhofpredikant nämndes han 1885 och till biskop i Lund 1898. Han är sedan flere år ledamot af riksdagens första kammare och kallas dessutom af skilda uppdrag att vistas i hufvudstaden. Han har emellertid tid öfrig att vårda sitt vidlyftiga stift.

JUVENALIS.

NU SKULLE DET SKIMRA —

NU SKULLE det skimra af blommor ett fång
på majmjuka, jäsande marker,
nu skulle det klinga af vildfågelsång
i skogar, i hagar och parker.

Nu borde det dofta af mylla och strå
kring vårens betagande drottning,
och nu borde pulsarnes blodböljor slå
af dådlust, som längtar till brottning.

Idéernas eldregn i flammande svall
ur himlarnas djup borde brista
och nu hos ett släkte, som står på förfall,
upptända hänförelsens gnista.

Nu borde en storm som en sprängande hingst
med vårbud kring nejderna susa,
ty nu är det majtid och strålande pingst,
då nätter som dagar stå ljusa.

Hvi ligger då jorden så köldhård och mörk,
med isband på fjärdarnes vatten?
Hvi löfvas ej lind och den vajande björk,
hvi flammar det norrsken i natten?

Hvi slumrar så frostkall den örtagårdssäng,
hvari våra hjärtan ha rötter?
Och säg, hvarför klingar så falskt hvarje sträng
och trampa så tungt alla fötter?

Finns ingen, hvars sinne är vårljust och fritt,
med tro på vår tillvaros nöje,
som vågar att träda i mänskornas midt
och le ett befriande löje?

Finns ingen, som dristar att tänka så stort,
att småsinnets kyla förjagas?
Finns ingen med kraft till att spränga den port,
som döljer den rymd, där det dagas?

Nu skulle det skimra af blommor ett fång
på majmjuka, jäsande marker,
nu skulle det klinga af vildfågelsång
i skogar, i hagar och parker.

ERNST HÖGMAN.

RIKSDAGSÖFVERSIKT.

II.

INDUSTRIALISMEN är ett träd på godt och ondt. Den utomordentligt hastiga utveckling industrien äfven i vårt land uppvisat under de senaste decennierna har haft sina starkt framträdande ljusa, men äfven sina mörka sidor, och bägge delarne ha fått sin afspegling i lagstiftningen. Som en fantast, en utopist skulle förvisso i början af åttiotalet den ha blifvit betraktad, som vågat profetera, att elektriciteten som kraft tjugu år senare skulle erhållit en sådan användning, att den nödvändiggjort en omfattande lagstiftning i många kapitel och paragrafer? Och nu är dock 1902 års elektricitetslag ett fullbordadt faktum.

Men kulturen har sitt »offerväsen»; grottekvarnen drifves rundt under gråt och kvidan; de hundratusenden, som arbeta i industriens tjänst, ha icke alltid rönt den omvårdnad eller det skydd mot fara till lif och lem, som enkel mänsklighet kräfver. Så har då lagstiftningen måst träda emellan och i år har genom riksförsäkringsanstaltens organisation det svenska systemet för invalidförsäkring af arbetare nått sin fullbordan. Yrkesinspektionen, ett verk från åttiotalets sista år, har under tiden gått framåt och vunnit i popularitet äfven bland arbetsgifvarna själfva, och så stå vi med denna riksdag vid vägskälet, där kvinnan träder fram och kräfver sin plats i yrkesinspektörernas led.

Det är den ännu i sin ålders höst lika ungdomsvarme, af sin svåra sjuklighet oöfvervunne riksdagsveteranen Adolf Hedin, som bragt denna högviktiga fråga på tal och som motionär föreslagit en utredning angående behofvet, omfattningen och villkoren för en kvinnlig yrkesinspektion. Redan den utredning han i sin motion själf framlagt är så öfvertygande, att reformen enbart på den borde vara betryggad.

Det är naturligtvis ingalunda meningen, att inspektriserna skulle på minsta vis falla inspektörerna i ämbetet. De kvinnliga yrkesöfvervakarnes uppgift skulle bli att vara rådgifvare till arbetsgifvare och arbeterskor i sådana yrken, som företrädesvis eller i någon större skala använda kvinnlig arbetskraft. Därjämte skulle inspektriserna helt visst ha ett särdeles lämpligt fält för sin verksamhet, där minderårige äfven af mankön tagas i arbete.

Ur den intressanta motionen citera vi: »Det allmänna skälet för fabriksinspektionens behof af kvinnliga granskare, där arbetarepersonalen består ej blott af män, kan uttryckas så, att många förhållanden, som borde vara föremål för inspektörens uppmärksamhet, lika naturligt undandraga sig denna, som de själffallet skulle blifva föremål för inspektrisens, samt att andra förhållanden äro af den beskaffenhet, att de af en kvinnlig arbetarepersonal näppeligen kunna påpekas för och anförtros åt en manlig inspektör, medan de däremot utan tvekan skulle af arbeterskan meddelas åt en granskare af hennes eget kön.»

Detta resonnemang är ju i och för sig afgörande. När man så af den statistik, motionen innehåller, finner att i vårt land år 1900 af 265,479 fabriksarbetare ej mindre än 48,994 voro af kvinnligt kön, och då, såsom äfven framgår af motionen, den kvinnliga inspektionen kommit till användning och visat sig nyttig ej blott i England, Amerika, Tyskland och Frankrike utan äfven i mindre stater såsom Holland och Danmark, kan man ej annat än finna motionärens framställning i högsta grad behjärtansvärd.

Vederbörande tillfälliga utskott, som haft motionen under behandling, har äfven ställt sig i allo sympatiskt mot densamma. Redogörelserna från utlandet ha fullständigats, och slutet blir, att utskottet i allo tillstyrker den begärda utredningen.

Frågan är ännu icke afgjord i kamrarne, då detta skrifves, men all anledning finnes att hoppas på en god utgång.

Till det industriella lifvets skuggsidor hör äfven den s. k. ligapojksfaran. Ej blott i vårt land utan öfverallt, där storindustrien mobiliserat sina legioner, har man haft känning af denna företeelse — huru som ett slags affall från den stora ordentliga arbetarestammen afsöndrats en lös befolkning, hvars yngre element genom försummad eller vanvårdad uppfostran blifvit en drägg, som samhället på ett eller annat sätt måste göra sig kvitt, innan den hinner utveckla sig till en verklig samhällsfara. Medlet heter tvångsuppfostran. Det har måst tillgripas i andra industriländer, och det är endast föredömen från utlandet vi följt, när vi nu efter kommittéarbeten och utredningar vid denna riksdag antagit en ligapojkslag, som onekligen gör större ingrepp i den personliga friheten och familjens själfständighet, än vi för några decennier sedan skulle ansett lämpliga eller tillåtliga. Åter ett exempel på, hur den storindustriella utvecklingen med oemotståndligheten af en naturkraft omskapar våra åskådningar.

Till detta kapitel höra äfven de ohyggligheter, hvarom man förr i världen hörde föga eller intet, men som på senare tider gjort sig mycket omtalade, i mildare former under namn af fosterbarnsindustrien, i svårare fall under den bekanta rubriken »änglamakeri». Vi behöfva förvisso icke orda mycket om dessa

Ett verksamt skönhetsmedel är det nya toilettpreparatet »**Azymolvinaigre**» genom dess inverkan på hudåkommor, ekzem, reformar, finnar, hudrodnader, pormaskar, skäggsvamp m. m. Mot *hufvudvärk* och dåsighet är »Azymolvinaigre» ytterst uppfriskande och behagligt. I tvättvattnet och vid bad är »Azymolvinaigre» för muskel- och närvsystemet samt för huden utomordentligt välgörande. Tillverkas under läkarekontroll vid F. Pauli's fabrik, Stockholm.

Den friskaste och angenämaste är F Pauli's ELECTA-Eau de Cologne. Prisbelönt London, Wien, Paris, Köpenhamn, Chicago, Stockholm m. fl. har F. Pauli's Electa-Eau de Cologne tillvunnit sig kännares odelade bifall.

allbekanta ruskigheter. Huru många hastiga eller långsamma och grymt pinsamma barnamord, som begåtts af s. k. fosterföräldrar, skall aldrig bli räknadt. Men äfven där egennyttan icke ledt till medveten brottslighet, till och med i fall, där fosterföräldrarne haft de bästa afsikter, har icke alltid den goda viljan motsvarats af förmågan och insikterna. Behofvet af skydd för fosterbarn mot vanvård är så allmänt insedt, att icke blott den för utredning tillsatta kommittén, utan äfven alla hörda myndigheter så godt som enhälligt tillstyrkt lagstiftning i ämnet. Det riksdagens särskilda utskott, som behandlat k. m:ts proposition, har också i det väsentliga förordat densamma till antagande.

Lagen afser barn, som mot ersättning fostras hos andra än sina föräldrar, styfföräldrar, far- eller morföräldrar eller laga förmyndare och icke fyllt sju år.

Hufvudpunkterna i lagen äro, att fosterbarnens vård och behandling skola öfvervakas af vederbörande hälsovårds- eller kommunalnämnd, eventuelt särskild fosterbarnsnämnd; att medicinalstyrelsen meddelar råd och anvisningar; att hvarje barnafostrare åligger noggrann anmälningsskyldighet samt bötesstraff, om han härutinnan försummar sig, samt ännu strängare sådana, om han mot förbud mottagit fosterbarn till vård.

Äfven i detta fall gör lagstiftningen ett ingrepp i den enskildes handlingsfrihet på ett område, där den förut varit fullständig och okontrollerad.

Så få vi på många olika punkter vänja oss vid, att nya tidsförhållanden kräfva nya inskränkningar i vår handlingsfrihet, därför att andra missbrukat sin.

I stort sedt torde finnas anledning konstatera, att så väl riksdag som regering allt mer börjat få ögonen öppna för de sociala frågornas stora vikt och betydelse. Det är denna tendens vi ha att tacka för den ljusning, som inträdt för lärarinnorna vid högre flickskolor genom kamrarnes beslut i deras fråga. Dessa lärarinnor ha i genomsnitt varit sämre aflönade än folkskollärarinnorna. Då nu k. m:t föreslog en ökning i anslaget till flickskolor och samskolor med 160,000 kr., ansåg statsutskottet, att samskolorna kunde vänta, och att flickskolorna närmast borde komma i fråga, hvarför summan nedprutades till 147,500 kr. Men då saken kom före i kamrarne, visade det sig att man där hade behjärtat lärarinnornas ekonomiska ställning, hvarför första kammaren beslöt, att intet läroverk skulle få mottaga understöd, som ej aflönade sina lärarinnor med minst 1,100 kronor. Samma yrkande framställdes i andra kammaren — där man fick höra sådana uttalanden som att det ej är staten värdigt att understödja anstalter med svältlöner — men vann ej här bifall. Här höll man på att folkskolans löner skulle vara normen, men förbättrade dock de nu gällande villkoren för statsunderstöds åtnjutande så till vida, som man satte folkskolans minimilöner som villkor äfven på orter, där ej ordinarie folkskola finnes.

Sedan detta nedskrifvits, ha riksdagens båda kamrar med 247 röster (68 i 1:a och 179 i 2:a) mot 112 (74 + 38) beslutit, att ämneslärarinna i högre skolor för kvinnlig ungdom, som åtnjuta statsunderstöd, med hufvudsaklig tjänstgöring i klasser öfver de förberedande, skall för 24 timmars undervisning under 36 läsveckor om året erhålla aflöning, uppgående minst till ordinarie folkskollärarinnas i samma kommun. Minoriteten röstade för en minimiaflöning af 1,100 kr. under enahanda förhållanden.

RÅTTHÅLETS INVÅNARE. STOCKHOLMSSKISSER AF DANIEL FALLSTRÖM.

I.

SOLSTRÅLEN.

HON VAR DÖD.

Solstrålen i det gamla förfallna huset fanns icke mera: den hade smugit bort genom någon spricka i de remnade väggarna, lämnande efter sig sorg och saknad bland hyresgästerna i den magasinslika byggnad, som kvarterets bättre lottade invånare med en rynkning på näsan kalla Råtthålet. Hvarför? Jo, säga de, det består snart sagdt endast af hål, stora, hemlighetsfulla hål, och vimlar af råttor och möss från källarvåningen ända upp till takåsen. — Och de ha rätt.

Råtthålet ligger i en skräpvrå af hufvudstaden. Det var utdömdt för många år tillbaka, men segrande öfver detta domslut peka ännu i dag dess skorstenar, som mistat sin kalkrappning, mot himlen, och de smutsgrå murarna med sina starka gallerfönster motstå nu lika väl som förr stormbyn eller hällregnet.

Det är en märkvärdig byggnad det där gamla Råtthålet.

Ni skulle bara höra tidnings-Kalle, som är född på stället, orda om det. Ni skulle se honom lägga pekfingret på näsan och hufvudet något på sned, plira med ögonen samt höra honom säga med sin hesa röst, stolt och tvärsäkert, alldeles som när han talar om sin mest kuranta tidning:

»Ni ska veta, herre, att Råtthålet *har* en historia: man skulle kunna skrifva böcker om det.»

Och Kalle har rätt. Men böcker vill jag nu inte skrifva: Råtthålets historia blir nog i sinom tid skrifven af andra. Jag vill endast helt flyktigt skissera personer och förhållanden, som jag mött, och om hvilka jag hört talas, när jag gjort mina ströftåg i den för de flesta stockholmare obekanta värld, som plägar kallas »det Stockholm som går».

— — —

Hon var död.

Jag kom en kväfvande het sommardag in på den illa stenlagda, med ogräs öfvervuxna gården och såg framför mig en likkista, ställd på ett par målade trästolar i skuggan af planket. Bredvid kistan satt en i förtid åldrad kvinna och sof med en stickstrumpa och ett groblad i knät. Nära stolen, på hvilken hon satt, stod dessutom en halfbutelj, och denna skyltade med: *tio-dubbelt renadt.*

Om det nu var värmen eller buteljens innehåll, som bragt gumman till sömns, vågar jag icke afgöra, men att hon sof, det var tvärsäkert.

Jag gick fram till den enkla, svartmålade kistan. Locket var af, och jag såg, hvem den inneslöt.

Det var en ung flicka.

Hon var ännu vacker, där hon låg, och de små händerna voro knäppta till bön öfver bröstet. Det blonda håret delade sig öfver pannan, flöt ned öfver tinningarna i tvänne breda vågor, som svallade ända ned till midjan. Ögonen voro infallna, men det fina ansiktet med sina regelbundna drag måste hafva varit synnerligen tilltalande, då det fick lif af ett par ögon, som nu hade slocknat för alltid. Flickan hade väl i lifstiden varit omkring en femton år.

Nu ville flugorna åt henne, och som ingen jagade bort dem — grobladet hvilade ju helt beskedligt stilla i likvakterskans knä — så blefvo de närgångna och satte sig där de bäst trifdes — på kinderna och läpparna.

Strå-Hattar

för gossar & flickor

i största urval

hos

M. BENDIX

16 Regeringsgatan 16

och

5 Sturegatan 5.

Jag drog upp min näsduk och fläktade bort dem.

Men just i detsamma vaknade gumman till lif och gnuggade sig i ögonen. Och när hon fått dem klara, gaf hon mig en hvass blick — ett riktigt grundskott.

»Hvad skall han göra med flickungen — hva?»

Jag upplyste henne om förhållandet. Hon blef mildare stämd och satte grobladet i rörelse.

»Nå, det var då hederligt gjordt af herrn. — Jag måste ha slumrat in en stund — eller hur? Ja, ja, det är allt åska i luften? — Är hon inte bra svept? — skulle tro det! — har också gjort det själf! — ja, det vill säga, hon har inte gjort det, utan jag... jag!»

Och hon lade handen på bröstet med en gest, full af komisk värdighet. — Det var inte så helt med den där buteljen, det märkte jag.

»Hvad hette den döda i lifvet?»

»Det samma som hon heter nu, herre!... Betty Holm!»

»Betty Holm.»

»Ja, är det nu något att fundera på? För resten kallade vi, hyresgästerna här i huset, henne inte för Betty, utan för Solstrålen.»

Då hon uttalade detta smeknamn, förändrades uttrycket i hennes ansikte. Ögonen fingo en viss glans och öfver läpparna spred sig ett vemodigt leende. Det var, som vek brännvinslukten ifrån henne, och fram trädde i stället all den känsla, af hvilken hennes själ ännu var mäktig.

Hon stödde armbågen mot kistan, sänkte pannan i handen och satt så en lång, lång stund.

Till sist sa' hon, i det hon långsamt strök med handen öfver förklädet:

»Jag höll allt af den där lilla ungen mer, än jag trodde. Hon var inackorderad hos mig, sir herrn.»

Hon lade stark tonvikt — en riktigt förnäm tonvikt på ordet »inackorderad».

»Vi höllo förresten af henne allihop. Vi kallade henne Solstrålen, därför att hon spred ljus och värme i det här gamla huset. Hon förstod så väl att slå bort ens bekymmer, och så läste hon Guds ord för oss om söndagarna. — Hvem skall nu göra det? — Ja, en liten solstråle var hon!»

»Och det förblir hon också,» tillade jag.

»Jo, det kan herrn sätta sig på! Jag är gammal, jag, och har sett ett och annat, men en så liten änglaren varelse som Betty — det har jag aldrig sett och aldrig lär jag få se heller.»

Hon fläktade häftigt med grobladet, och det glittrade någonting i hennes ögonhår.

»Betty hade en stor sorg, så liten hon än var. Hon längtade så okristligt efter att få se sin mor och kyssa henne för en enda gång, men det fick hon aldrig. — Jag kunde ibland komma in i kammaren helt oförmärkt, och då satt Betty där hopkrupen i ett hörn och

Promenadtyger i Kläde, Zibelin & Satin. Blusliffsiden och Tvättsiden. Mouseliner och Bomullstyger. Största urval, billigaste priser.

Aug. Carlsons Eftr.
50 AXEL LEWIN Vesterlånggatan 50

Profver till landsorten franko.
Expedieras mot efterkraf eller postförskott.
Fraktfritt då ordern uppgår till 25 kronor.
Modeplanscher medfölja hvarje sändning.

grät, och när jag frågade barnet, hvarför det grät, svarade det alltid: »jag längtar efter mamma.» Men ser ni, hennes mamma kom aldrig. Hennes mamma vistades i stora världen och tänkte inte ett fnask på, att ett litet hjärta längtade efter henne bakom de här gamla svarta murarna. Hennes mamma frågade mer efter sin nyaste klädning än efter henne där, — jo, så går det till i världen, herre!»

Och den gamla knyckte på nacken och gaf mig ett ögonkast, som betydde så mycket som: jo, så går det till i världen!... är det inte för galet?

»Betty kom till mig som helt liten,» fortfor den gamla efter en stunds tystnad, »och hon, som bar henne hit — det var väl en kammarjungfru, kan jag förstå — sa' att hon hette Betty, och att jag skulle få mitt vissa för att jag tog vård om flickan. Det vissa har kommit mycket ordentligt, men modern till barnet har jag aldrig sett skymten af. — Men hvem hon är, och hvar hon bor — det har allt madam Holm — jag heter så si — tagit reda på. Och nu har jag skrifvit till mamman, att det är ackurat slut med hennes lilla flicka, och att hon ska' komma hit och kyssa henne för en enda gång, innan prästen läser öfver Betty. Få se, om hon gör sig så gemen och kommer!»

»Hon kommer — tro mig, hon kommer!»

Från andra sidan af gården nalkades nu en lång, axelbred karl.

Han såg ut att vara smed, ty hans skinnförkläde var nedsvärtadt af sot, skjortärmarne uppkaflade till armbågen. För resten såg han nytvättad och uppsnyggad ut, och i vänstra handen bar han en vacker, kanske något grann blombukett, som han höll långt ifrån sig af fruktan att skrynkla ner det genombrutna papperet eller komma det sotiga förklädet att vidröra de fina, doftande blommorna.

»God dag, madam Holm!»

Han nickade åt den gamla och gick fram till kistan, men tyst och lätt, som var han rädd att väcka den, hvilken hvilade i den.

»Hon är allt sig lik,» sa' han och såg på madamen för att få sin åsikt bekräftad.

»Den där buketten har allt kostat honom sina modiga 75 öre,» svarade denna och böjde sig fram för att uppfånga doften af blommorna.»

»Det är min sak, det,» sade smeden och lade buketten bredvid den döda. »Där skall du ha, liten,» tillade han i en mild, smekande ton, »där ska' du ha, liten!... du behöfver inte skämmas för den, när du vaknar en gång, — nej, det behöfver du sannerligen inte!»

Och så böjde han sig ner öfver liket och kysste de små hvita händerna, medan han hade sina egna på ryggen.

»Och nu adjö med dig, liten!... adjö, solstråle!... det blir mörkt nu!»

Han strök sig ett tag öfver ögonen med afvigsidan af handen, såg ännu en gång på den döda och så — bort.

»Hvem var han?» frågade jag.

»Det var hofslagar-Göran, det!»

»Han tycktes ha varit mycket fästad vid flickan.»

»Han hade också skäl till det. — Ni skulle sett honom för ett par år se'n, herre! En drinkare och spelare var han, och polisen i Adolf Fredrik hade ett godt öga till honom. Och nu — nykter som den spik han smider och den ordentligaste arbetaren på verkstaden! Och allt detta har han henne att tacka för: hon förstod att vända ut och in på honom, som på en gammal vante. Kom han hem och hade fått sig ett par glas för mycket t. ex., så bara såg hon på honom, men, ser ni, den blicken gick genom märg och ben på folk. Det var som hade man rifvit ett hål i det blå däruppe och sett himlen titta ut. Dessutom fick han inte läsa innantill för Betty, om han...»

Hon tystnade och såg mot porten.

En vagn hade stannat utanför på gatan.

Det var ingen simpel åkardroska. Det var en täckvagn, en elegant, lackerad täckvagn, och namnchiffret lyste i rödt och guld på vagnsdörren.

Denna öppnades och ur steg ett högrest, smärt fruntimmer, klädt i svart med ett tjockt flor för ansiktet. I de små handskbeklädda händerna höll hon en grön krans, i hvilken här och där en snöhvit Calla var instucken.

Hon tog vägen in åt gården, men för hvarje steg såg hon sig oroligt och tvekande omkring, som fruktade hon, att någon blick ur den förnäma världen skulle kunna följa henne.

Men ni hade kunnat vara lugn, min nådiga, ty här växte endast nässlor och tistel, och bakom de dystra murarne förirrade sig aldrig någon drifhusplanta.

Då hon fick se den på stolarna ställda likkistan, genomilades hon af en darrning, och jag såg, hur kransen skälfde i hennes hand.

I nästa nu frasade hennes sidenklädning förbi mig, och jag kände i detsamma en svag doft violette de Parme i luften.

Hon stannade vid kistan.

»Min gud så förvandlad!»

Hur kunde ni veta det, min fru? — ni hade ju inte sett ert barn, sedan det låg i vaggan!

Men framför denna enkla, svartmålade likkista tog naturen ut sin rätt, slog den till marken alla sofismer, bröt den ned de skrankor, som under årens lopp rest sig mellan modern och barnet. De bleka läpparna tycktes hviska: »mamma, mamma, hvarför har du icke kommit förr?» och det förfärliga var, att på denna enkla fråga kunde modern icke gifva något svar.

»Mitt barn!... mitt älskade barn!»

Det ljöd som en människas ångestrop, hvilken gått vilse i den kolsvarta natten och förlorat ur sikte den, som följde henne på vägen.

Och där låg hon nu på knä vid kistan, förintad och ångrande. Den dyrbara, spetshöljda sidenklädningen skrynklades mot de dammiga stenarne, det med så mycken konst uppsatta håret föll i ett oredigt virrvarr ned öfver axlarna, och de af parfym doftande handskarna genomdränktes af tårar.

Ack, hvarför, hvarför hade ni icke kommit förr, min fru!

Iduns romanbibliotek

börjar från och med nästa nummer, sedan nu fru Anna Wahlenbergs roman »För vind och våg» afslutats i dagsnumrets romanbilaga, meddela en ny, intressant svensk originalberättelse, betitlad »På sidan om lyckan», af märket H. Mikael, som redan tillförene gjort sig fördelaktigt känd hos Iduns publik genom några smärre novellistiska skildringar.

Vi taga för afgjordt, att den välskrifna berättelsen skall vinna vår läsekrets' sympatier.

DOKTORINNAN ANNA BERGMAN, FÖDD HALLGREN.

VÅR TID mera än någon föregående ger kvinnorna rika tillfällen att fritt få utveckla de anlag, som naturen nedlagt hos de flesta af dem, och gifver deras arbete ett erkännande, som förvägrats dem under århundraden. Det låter nu nästan som en lustig saga, att det verkligen ej var så särdeles många år sedan, då det hette, att Evas döttrar voro kvinnligast, när de ingenting visste och ingenting tänkte, endast skrefvo i små söta poesialbum: »Fem ord till dig, var lycklig glöm ej mig» m. m. lika snillrikt. Af det rika bord, som nu bjudes dem, förse de sig också med fulla händer, låt vara någon gång väl rundligt af de rätter, som ej äro fullt smältbara för deras fysik. Men i det stora hela gifves det kanske ej så många banor, dit ej kvinnan kan följa mannen, åtminstone när det gäller det praktiska lifvet. Ett bland dessa bevis lämnas Iduns läsare i dag genom doktorinnan Anna Bergman, en af dessa kvinnor, som på det sistnämnda området fått pröfva egna vingars krafter.

DOKTORINNAN ANNA BERGMAN.

Dotter af grosshandlanden August Hallgren och hans maka Vihelmina Lundberg, föddes hon i Jönköping, den andra i ordningen af tretton syskon. Familjefadern skördades tidigt af döden, och den stora barnskaran måste i följd häraf vid unga år lära sig arbeta. Af modern har Anna Hallgren, liksom de flesta af syskonen, ärft anlag för målning och visade redan som barn prof härpå. Sin skolbildning erhöll hon i en pension i Jönköping, och några år senare genomgick hon denna stads tekniska skola med de bästa betyg. Under denna tid erhöll hon pris för målning af blommor efter naturen på en utställning i Stockholm för alla tekniska skolor i hela riket. Sina studier i målning fortsatte Anna Hallgren i ett par olika repriser för framstående lärare i Köpenhamn.

År 1891 ingick hon äktenskap med regementsläkaren vid Kronobergs regemente doktor Julius Bergman, och det vackra Hallsnäs i Västra härad af Småland var deras hem. Dess ovanligt härliga natur tilltalade hennes arti-

DOKTORINNAN BERGMANS MÅLARSKOLA.

KRONPRINSENS LAWNTENNISKLUBBS INTERNATIONELLA TÄFLINGAR DEN 4—11 MAJ 1902 (Se dagskrönikan!) FOTO FÖR IDUN AF A. BLOMBERG.

1. KRONPRINSEN I SITT KLUBBRUM I TENNISPAVILJONGEN. 2. MR M. J. G. RITCHIE, LONDON. 3. MR E. B. MORRISON, LONDON. 4. MR H. G. DERING, LONDON. 5. DE I TÄFLINGEN DELTAGANDE DAMERNA (FRÅN VÄNSTER TILL HÖGER:) FRU E. FALLENIUS, FRU E. WALLENBERG, FRU M. ADLERSTRÅHLE, FRU I. SVEDBERG. 6. DE I TÄFLINGEN DELTAGANDE DANSKARNA (FRÅN VÄNSTER TILL HÖGER:) HRR T. SCHIÖLER, E. HILLERUP, GREFVE AHLEFELDT, A. ARENHOLT OCH E. LARSEN, KÖPENHAMN. 7. HR E. BOELLING, BERLIN. 8. HR G. SETTERVALL. 9 HR C. NORDENSON.

stiska sinne och framlockade mera och mera hennes medfödda anlag att måla efter naturen både i akvarell och olja. Äfven som doktor Bergmans maka studerade hon en tid i Köpenhamn.

Efter hans död 1895 öppnade doktorinnan Bergman i hufvudstaden den atelier för porslins-, akvarell- och oljemålning, som hon nu innehar i n:r 10 Humlegårdsgatan. För cirka ett och ett halft år sedan sökte hon ett resestipendium för att vidare utveckla sin talang. Genom i Nationalmuseum utställda prof af sina förtjänstfulla arbeten erhöll hon dess intendents förord samt genom Kongl. kommerskollegium det åstundade stipendiet och företog nu en studieresa till Dresden, Meissen och Berlin. Genom svenska konsulatet i Dresden erhöll hon tillåtelse att i de kongl. porslinssamlingarna därstädes framtaga ur montrerna och kopiera en del porslinsföremål, som annars ej stå de studerande till buds. Begåfvad med den stora energi och arbetslust, som så ofta finnes hos Smålands söner och döttrar förstod doktorinnan Bergman väl taga tiden i akt och grundligt studera de af dyrbara keramiska föremål fyllda skattkammare, som öppnades för henne, samt sedan göra studierna fruktbärande för sina elever, hvilka för närvarade uppgå till ett trettiotal. Det är med stort intresse man genomläser den reseberättelse, som doktorinnan Bergman vid hemkomsten från sin studieresa ingaf till kommerskollegium. Den bär vittne om en ovanligt god uppfattning och klar blick för hvad som inom den ofvannämnda konstbranchen kan vara af nytta att tillägna sig.

Som porträttmålerska i olja och i miniatyrmålning på porslin inlägger doktorinnan Bergman äfven förtjänst. Hennes skicklighet samt behagliga och vinnande sätt göra lektionerna särdeles angenäma och eftersökta, och det stipendium, som en gång gafs henne, är ett pund, som hon väl förvaltar.

ADELAIDE NAUCKHOFF.

PROVENÇALSKA VÅRDAGAR. FÖR IDUN AF OLOF BOSSON.

III.

EN EROTISK PILGRIMSFÄRD.

DET VAR EN härlig afton i slutet af april. Det hade nyss regnat, och hela nejden lyste frisk efter badet. Allt damm, som mistralen under veckor hopat, var bortsköljdt. Rosenhäckarna ångade, och vinden kom i lätta kast med långa mellanrum öfver kullarna i söder, från Spanien, ljum och len som en smekning. Solen sjönk, och dess sista strålar kommo de långsamt bortdragande molnen att skifta i alla tänkbara färger, från djupaste blåsvart till svagt grönt. Blommor och gräs lyste med förklarad, nästan med fosforescerande glans. På promenadens dammar rörde sig de svarta svanorna förnämt och dröjande hän öfver den fina, hvita sanden. Det kristallklara vattnet återspeglade aftonhimlen, och det var som om de seglade hän öfver röda skyar. När de doppade den fina halsen och vattnet rann tillbaka, brunno dropparna som rubiner.

Folket på promenaden talade dämpadt, hviskande, som hade man fruktat att med ett starkt ljud bryta den förtrollning, som band all naturen.

Nere från staden hördes vesperklockorna, och från de små landtkyrkorna på slätten och långt borta på kullarna svarades det med svaga, dallrande toner. Ljudvågorna gingo lätt genom den eteriskt rena luften och träffade örat med ett egendomligt sprödt, klart ljud, som från en glasharmonika.

Det låg blid, vemodig helgdagsstämning öfver land och stad. Skymningen sänkte sig hastigt. I ett hörn stodo några präster under ifrigt samspråk. De visade hän mot en eld långt borta i fjärran, som än tycktes flämta till och slockna, än flammade med starkt, rödaktigt sken. Den syntes för högt upp för att kunna brinna någonstädes på slätten eller på kullarna vid synranden; det var som ett tecken på himlen.

En liten abbé nedifrån staden kom till, och han visste besked.

Långt borta vid synranden reser sig en brant, enslig bergspets, Pic St. Loup. Här lefde enligt legenden för lång tid sedan en from eremit, bekant för många mirakler. Han nådde i synnerhet stort rykte såsom inspirerad äktenskapsmäklare, och mången kärlekskrank ungersven och ungmö hade honom att tacka för sin lycka. Efter hans död lät befolkningen i de kringliggande byarna uppföra ett kapell på den plats, där hans eremitkoja hade stått. Han blef den förälskade ungdomens skyddspatron. Årligen samlas alltsedan på St. Loups dag folket, i all synnerhet ungdomen, från den kringliggande trakten i en liten by vid bergets fot, och så tågar man i högtidlig procession upp till kapellet med präster och monstrans i spetsen. Där uppe hålles mässa, och sedan tar Amor befälet och behåller det, tills man vid mörkrets inbrott skiljes åt. Vill man vara viss på att bli gift under årets lopp, har man blott att tända två vaxljus framför altaret i St. Loups kapell och uppsända en from bön till helgonet. Det hade hittills aldrig slagit fel. På kvällen före den märkvärdiga dagen tändes nedanför kapellet ett bål för att varsko folket i byarna. Det var den elden vi hade sett.

Vi ha blott några timmar på oss för att hinna dit i tid. Diligensen åt det hållet går kl. 4 på morgonen.

Skrik och villervalla och springande af och an med lyktor på hållplatsen. Bylten och korgar och kinkiga barn och hästfötter i en röra. Kusken gormar och svär och håller på klockslaget, passagerarna äro knappt halfvakna och låta behandla sig som bylten! Ändtligen en klatsch med den tre alnar långa pisksnärten, en hel serie »Hui... Au... tou tou...», och vi äro på väg...

Det är bistert kallt, där vi sitta uppkrupna på diligensens tak med rock-kragen upp öfver öronen. Snuggan gör hvad den kan, men den hindrar oss ej från att då och då huttra till och önska att vi lågo kvar hemma i vår säng med täcket öfver näsan. Kusken halfsofver, medan det otympliga fordonet med sin last af ett tjugutal människor af olika åldrar och kön skramlar fram efter vägen. Bjällrorna i mulåsnespannets seldon pingla muntert. Stjärnorna gnistra öfver våra hufvuden och synas i den klara luften så egendomligt nära; det är som om man kunde lyfta handen och röra vid dem.

Vintergatan, af folket kallad »Charle Magnés väg», som breder sitt strålande ljusbälte ned mot Pyrenéerna, hvilar med nästan tryckande tyngd öfver våra hufvuden. Utmed vägen blomma rosorna. Vi fara förbi ruiner af gamla riddarborgar och halft raserade vårdton, som i den osäkra belysningen se spöklikt hotande ut.

Ändtligen stiger solskifvan öfver kammen af en ås. Verkan är nästan ögonblicklig. Grodorna ställa i glädjen till ett infernaliskt oväsen, och vi sitta snart i härlig värme, med rocken uppknäppt. Det börjar bli lifligt på vägen. Hjordar af svarta getter drifvas af herden in mot staden för att där lämna från sig sin feta, aromatiska mjölk. Långa rader torgforor komma emot oss. De likna hvarandra på ett hår: åsnorna i brokiga seldon med ännu brokigare tofsar och pinglande bjällror, forbonden vid sidan af vagnen, med den oundvikliga stora röda parasollen, som på afstånd liknar en jättelik flugsvamp, grönt tälttak öfver vagnen, inuti på halmen mor och barnen. Öfverallt dessa bjärta färgklickar, som verka som en trumpetfanfar och göra en nutidsmänniska, och särskildt en nordbo, glad ända in i själen Det formligen lyser till, när de sticka fram bakom den mörka grönskan vid en krök af vägen. Vid ett »délai» göres halt för att låta hästarna hvila några ögonblick. Det är näpet nog, ett sådant där litet »délai», som det finnes hundratal af här i landet. Bykrogen, smedjan, sadelmakarens, det lilla kapellet med sina tre, fyra bänkar och sin hemmagjorda madonna öfver altaret, det är hela samhället. En liten värld för sig, där världshändelserna bestå i diligensens ankomst två gånger i veckan. Man samlas med barn och blomma vid krogdörren för att skärskåda främlingarna och höra nyheter.

En sådan där bykrog vore värd ett särskildt kapitel. Den här säges hafva åtskilliga år på nacken, och det har man ej svårt att tro. En enda stor stuga med lergolf, ryggås och rappade, nedsotade väggar. I ena hörnet en murad spis, stor som ett litet rum, med ett ofantligt, murfast stekspett. Det senare lär vara en raritet och förevisas med en viss stolthet. Det har enligt hvad man säger suttit där ända sedan medeltiden och är försedt med ett virrvarr af taljor, block och kettingar. Värden påstår att det användts för att — helsteka oxe!

Vi värma oss med en kopp starkt kaffe, skaffa oss några apelsiner från kärran utanför, och så bär det åter i väg.

Trakten blir allt mer ödslig och stenbunden, ej en buske, knappt ett grässtrå. Syrsorna väsnas frenetiskt. Då och då kommer ett lätt vindkast med doft af lavendel från någon kulle i fjärran. Framför oss reser sig Pic St. Loup med egendomligt fina och skarpa konturer, som tyckas lefva och röra sig af och an i solglindret. Man ser tydligt hvarenda sten, hvarenda buske långt uppe i liderna. Det hela är så oändligt lätt och eteriskt, en lek med sol och färger, som man hvarje ögonblick väntar se upplöst.

Vi äro framme i byn vid bergets fot. Försent! Där stå långa rader kärror och betande hästar och åsnor, ej en människa. Men se där! Långt uppe på sluttningen! Där ha vi hela tåget. Det ringlar sig som en flod af flytande silfver nedåt bergets sida. Afbrutna toner af sången bäras af vinden ned till oss. Där äro prästerna och korgossarna i hvita mässkjortor, där blixtrar monstransen, där äro de hvita standaren med helgonbilderna, där äro alla hvitbröderna * i långa hvita kåpor, där gå bygdens hvitklädda flickor med gröna kransar i håret, och så en böljande hop af allmoge.

Det gäller att raska på, om vi skola hinna fram, innan mässan är slut. Framför oss drager vägen sitt hvita band i zigzag upp till bergspetsen. Det är närmare en timmes väg dit upp.

Solen gassar förfärligt, svetten rinner i strömmar. Tröja och väst af! Vi vore färdiga att slunga matsäcken ifrån oss och låta den ligga. Vid hvarje krök af vägen måste vi sätta oss ned och hvila. Det går ej att taga genvägen öfver rullstensmassorna, det blefve »ett steg framåt och två tillbaka». Långt öfver oss blixtrar det till allt som oftast; det är pilgrimståget, som alltjämt bibehåller distansen. Här och där söker sig en porlande bäck ned mellan stenarna, där växer det kermessek, ginst och blå gentianor; eljes bara sten, sten i oändlighet. Emellertid blir utsikten allt präktigare i samma mån som vi stiga. Landet sträcker sig milsvidt under våra fötter med städer och byar och gröna slätter; långt borta i fjärran ligger hafvet som ett mjölkhvitt band. Det är så förunderligt stilla här uppe. Ej ett fågelkvitter, ej ett mänskligt ljud.

Men lyssna! Hvad är det för en svag, dallrande ton, som vinden för till vårt öra, liksom från ett oändligt afstånd? Det låter än som en sakta porlande källa alldeles invid oss, än som tonerna af en koral på långt afstånd. — Det kommer allt närmare. — Nu är det som starkt orgelbrus. — Där kommer det fram bakom ett rös: hundra och åter hundra får med pinglande klockor kring halsen. Det myllrar, det vältrar fram som en lavin, tonkaskaderna skölja öfver oss. Det är ej vanliga skällor de ha, dessa får. Det är stora kopparklockor, som stämma egendomligt väl tillsamman och åstadkomma den härligaste musik. Små raggiga hundar hålla ordningen, herdarne komma långsamt efter med skinn öfver axlarna och långa stafvar i handen. Det drar förbi oss och är snart åter försvunnet bakom stenhoparna. Åter samma säregna ljudfenomen.

Det är en symfoni så god som någon. En tondikt af den friskaste, den mest tjusande poesi.

Dessa fårhjordar lefva här uppe under hela den torra årstiden. De afbeta om dagen de fina aromatiska örter, som växa på sluttningarna, och sammanfösas om natten i stora fälador, inhägnade med ris och grenar. Här sofver herden midt ibland dem under stjärnorna — »sous la belle Etoile», som folket säger. Vi gå längre upp förbi en dylik inhägnad. Marken är tilltrampad af

* Hvitbröder (Frères blancs) äro lekmän, som turvis, fördelade i arbetslag, gå kyrkan tillhanda i fattig- och sjukvård, vid kyrkliga ceremonier etc.

Brand- och Lifförsäkrings-Aktiebolaget
SKÅNE
MALMÖ.
Fonder: öfver 22,000,000 kr.
Brand-, Lif-, Lifränte- och Pensions-
m. fl. försäkringar meddelas genom bolagets hufvudkontor i Malmö eller genom dess agenter.

djurens fötter, i midten står en sotig härd af några stenblock, därbredvid en bädd af friskt löf, herdens läger.

Det torde nog hafva dröjt sig kvar en fläkt af forna dagars klassiska herdelif här uppe bland bergen.

Här finns nog mer än en Didon, mer än en Nanette. Kanske ljuder ännu från kulle till kulle i stilla, stjärnklara nätter den gamla folkvisans refräng:

Et vous et moi, jolie bergère,
Nous n'y vivons que de langueur,
Nous n'y vivons que de langueur.

Trumpetstötar bakom oss! Med långa skutt, flåsande af ansträngning komma ett halft dussin byapojkar ilande uppför sluttningen. »La gourde» * slänger hit och dit på ryggen, vid hvarje krök af vägen stanna de och blåsa en fanfar.

Trumpeten, den skall med i alla väder, vid alla tillfällen. Man hör den hvar man går och står. Det är hela landets högt älskade nationalinstrument. Den är så typiskt fransk, denna trumpet: detta käcka, skrytsamma, denna friska klang af äfventyr.

När vi komma upp till bergets krön, är mässan i full gång. Det lilla kapellet är siradt med blommor och grönt, rökelsekaren svinga, latinska böner ljuda entonigt och kadanseradt ut öfver folkmassan, som står hopträngd utanför. Mässningen omväxlar med sång af folket. Det är flerstämmiga hymner, tydligen på förhand väl inöfvade, med en egendomlig, naivt rörande fläkt af pastourelle. När gudstjänsten är slutad, komma prästerna ut och stänka med gröna kvistar vigvatten öfver menigheten, som tager emot välsignelsen med vördnadsfullt sänkta hufvuden.

Nu börjar ljuständningen. Ungdomen tar kapellet med storm. Flickorna ha så brådt, så brådt. De hviska och fnittra och tvärstanna tveksamt rodnande, när det afgörande ögonblicket är inne. Den ena lilla gula punkten efter den andra lyser upp som smörblommor bland grönskan där inne framför altaret.

Åh, så många ljus! Här lära prästerna få brådtom med vigselformulär och barndop under årets lopp!

De äldre skockas kring långa bord på en öppen plats vid sidan om kyrkan. Här köper man vid samma stånd vin eller absint och små minnesmedaljonger af försilfradt tenn med St. Josefs bild i basrelief. St. Josef är skyddspatron för den lilla byn vid bergets fot, och dagen bär hans namn.

Frukosttimmen är inne. Man bildar kotterier och slår sig ned kring matsäcken på någon skuggig plats bland buskarna. Vinläglarna gå ur hand i hand, kinderna blossa och uppsluppna skratt ljuda.

Nu regerar gud Amor oinskränkt, och det vore ej värdt att söka följa honom på hans fladdrande färd. Nog får han ha kogret väl rågadt denna gång! Här brydde man sig föga om »hvad folket sa'», men desto mer om »hvad han sa' och hvad hon sa'».

Det finns nog mången ungersven, som har det svårt här uppe. Man håller strängt på »partie égale» för de kära barnen. Utan pengar ingen flicka med »la petite dot», hvilket här i landet är ungefär detsamma som godt anseende.

När vi fram på eftermiddagen tåga ned för berget igen, är det helt visst mer än en, som vågat den stammande, blyga frågan för lifvet och fått svar efter omständigheterna. I alla händelser brinna ljusen ännu däruppe, och St. Loup garanterar för bröllop, innan året slutar. Inga bekymmer här! »Här är glädje och ingen sorg, för här ska bröllopet stånda.» Pojkarna äro tokiga af vin och vårglädje. Man frågar inte efter vägen mera, man tar genvägar och låter sig hasa ned för rullstensstupen.

Nere på bytorget, intill kyrkan, tar dansen vid. Det är ronder, långdanser med gångar och turer. Man sjunger till:

»Tiens, tiens, tiens, voici Jean qui vient,
Regard' donc comme il a bonn' mine,
Tiens, tiens, tiens, voici Jean qui vient,
Regard' donc comme il rit de loin.»

Vid ett tillfälle förekommer en tur, som synes flickorna något betänklig. Kavaljeren skall släppa sin framför stående dams hand och i stället fatta hennes fot; han å sin sida räcker foten åt den efterföljande damen, och så hoppar man fram på ett ben. Man vädjar till bykaplanen, som står i ett hörn och samtalar med några äldre personer. Han ler, ett godt, vackert leende, och vinkar bifallande med handen:

»Gå ni på, barn, St. Josef tillåter det!»

Snart ljuder postiljonens horn. Vi stufvas in i diligensen, dörren smälles igen, och så bär det af igen — hemåt. När vi lämna platsen, höra vi ännu som ett eko, hvilket i några ord och några toner sammanfattar dagens alla minnen:

»'Trimousett' c'est le Mai, mois de Mai,
C'est le joli, joli mois de Mai.»

* Säck af getskinn för förvaring af vin.

---

†

EBBA BOSTRÖM.

DEN 10:DE MAJ slutades denna märkliga kvinnas verksamma lif. * Hon efterlämnar en af henne i Uppsala skapad stiftelse, kallad *Samariterhemmet*, omfattande en mängd filantropiska inrättningar, såsom barnhem, hem till uppfostran af tjänstflickor, hem för sjuksköterskeelever, hem för nervsjuka och ett större sjukhem.

Hela denna stora anstalt har hon själf grundlagt och utvecklat, alltifrån utkastet till ritningarna af de stora nybyggnader hon uppfört till barnen och de sjuka, in till den minsta detalj inom denna väldiga komplex. I allt kunde man se prof på hennes rika hjärta, på hennes stora organisatoriska förmåga, och på de mest eminenta härskaregåfvor. Lugnt och stilla gick allting i de många hemmen. På henne själf märktes hvarken oro eller brådska och dock bar hon omsorgen om alla dessa varelser, som samlats under hennes vingar.

Hon offrade hela sin förmögenhet, all sin tid och all sin kraft, det fanns liksom ingen gräns för det goda och nyttiga hon ville se spira under sitt hägn, likasom det heller icke tycktes finnas en gräns för hennes förmåga att leda och styra den ideligen växande institutionen.

Ett så omfattande och ansvarsfullt arbete måste dock hårdt anlita äfven en starkare konstitution än hennes. Redan länge hade hennes hälsa vacklat, då för några månader sedan det blef klart för henne, att arbetet måste nedläggas och att döden nalkades.

Sörjande stå nu, icke blott hennes närmaste anhöriga, bland dem fru Elisabeth v. Bahr, brukspatron E. G. Boström och landshöfding Boström, utan alla hennes kära hem, fylda af äldre och yngre, hvilkas öde nu är beroende af om det finns hjärtan varma nog att vilja offra hvad som kräfves för att Ebba Boströms kärleksfulla verk måtte kunna fortlefva och fullföljas.

För fyra år sedan återgaf Idun bilden af den bortgångna jämte en utförlig biografi, som börjar med ett citat af henne själf. Hon hade talat om, hur det tillgick, när hon bröt med sitt gamla lif, hur hennes »omvändelse» skett och beskref detta i dessa för henne så karaktäristiska ord: »Våren 1878 kom Gud och tog mig som en drömmande in i sitt rike».

Så skulle man äfven nu kunna uttrycka sig om hennes skilsmässa från jordelifvet.

Stilla drömmande flydde den hängifna anden.

ANN MARGRET HOLMGREN,
f. TERSMEDEN.

* f. 5:te sept. 1844 på Östanå. Föräldrarna, lagmannen E. S. Boström och Elisab. Gust. Fredenheim.

UR DAGSKRÖNIKAN.

EN PUBLICITETENS NESTOR, skriftställaren Carl Henrik Rydberg, afled för några dagar sedan härstädes i en ålder af 82 år.

Den bortgångne, som bland annat gjort sig känd som utgifvare af tidningen »Kapten Puff», den där under sin tillvaro åren 1855—1874 städse hade sitt självständiga och beaktade ord att säga i politiska, sociala och litterära frågor, utvecklade vid sidan af sin journalistiska verksamhet ett flitigt dramatiskt skriftställeri.

Rydberg har dessutom utgifvit skiss- och novellsamlingar (Krimskrams 1854, »Ur kapten Puffs språklåda» 1866), redigerat och utgifvit samlade arbeten af Blanche och Wadman samt äfven varit verksam som öfversättare. Under kortare tider var han redaktör för »Stockholmsposten» och »Svenska familjejournalen». De två sista decennierna af sitt lif tillhörde han »Posttidningens» redaktion.

Sedan 1849 var han förenad i ett lyckligt äktenskap med en dotter af protokollssekreteraren Forsslund samt hade med henne flere barn, af hvilka Wilhelm, bekant som skådespelare och teaterledare, samt Gerda, gift med artisten Tirén och själf målarinna. Hustrun dog för tre år sedan.

*

KALIFORNIENS SKALD, den amerikanske författaren Bret Harte, afled för några dagar sedan i Canterbury i England 62 år gammal.

Med honom förlorar Amerika sin ursprungligaste skriftställare i vår tid. Det kaliforniska guldgräfvarlifvet med sitt vimmel af förfallna existenser, vilda äfventyrare och dådlystna ungdomar, som på Stillahafskusten letade efter lyckan och grundade nybyggarsamhällen, där brott och laglöshet frodades vid sidan af sann heder och hjältestor uppoffring, fann i honom en lika förstående som liffull skildrare. Det var den engelska romanens mästare, Charles Dickens, som riktade läsvärldens uppmärksamhet på hans kaliforniska noveller, hvilka med ens ställde honom på höjden af sin tids litterära konst.

Jämte skildringarna från lifvet i Kalifornien är det framför allt med sina små bilder från det amerikanska inbördeskrigets historia som Bret Harte förvärfvat sig ett bestående namn i litteraturhistorien. Ej fullt lika lycklig var han på den stora romanens område, inom hvilket han också uppträdde som produktiv författare.

C. H. RYDBERG.

BRET HARTE.

MADAME LOUBET. EFTER EN OLJEMÅLNING AF GIOVANNI PATRICOT.

Sina senare år framlefde han i Europa, först som Förenta staternas konsul i Krefeld och därefter i Glasgow, åren 1878—1885, hvarefter han bosatte sig i London.

En mängd af hans arbeten äro införlifvade med svenskan, så ett flertal häften Skisser och berättelser, Äfventyrarlif (dramatiserad och uppförd i Stockholm), En grufhistoria, Melissa, I ensliga skogen, Ödemarkernas barn, Öfverste Starbottle och hans klient m. fl. En del af hans dikter äro på ett förtjänstfullt sätt öfversatta af C. R. Nyblom.

*

LAWNTENNISTÄFLINGARNA. Under de senaste åren har kronprinsens lawntennisklubb i Stockholm hvarje vår kallat samman landets främsta utöfvare af det vackra spelet till en veckas täflingskamp på racket inom något af hufvudstadens storartade idrottspalats. Detta år har turneringen ägt rum inom aktiebolaget Tennis' vackra paviljong vid Sturevägen, och där ha i dessa dagar hela det mondäna Stockholm varit församladt kring tennisgårdarne och med det största intresse följt de många spelen.

Täflingarna ha denna gång haft en verkligt internationell karaktär, i det tre engelsmän, fyra danskar och en tysk deltagit, hvilket gjort, att turneringen i år blifvit en stor succès och den vackraste tennistäfling, som någonsin afhållits i vårt land.

Vi bringa i dag en serie porträtt, tagna under denna tennisvecka af vår specielle fotograf, för hvilken vackra series tillkomst vi i främsta rummet stanna i tacksam förbindelse hos tennisbolagets direktör, löjtnant Adlerstråhle, som godhetsfullt förmedlat fotograferingen. Af bilderna torde det charmanta porträttet af kronprinsen, hvilket med h. k. h:s benägna tillstånd togs i hans klubbrum i tennishallen, vara af särskildt intresse. Af de öfriga bilderna föreställer n:r 2 den segerrike engelsmannen mr M. J. G. Ritchie, London, som bland andra pris äfven eröfrade den Löwenadlerska vandringsskölden. N:r 3 är mr E. B. Morrison och n:r 4 mr G. Dering, båda från London; den förre var »referee» under täflingarna. De båda gruppbilderna föreställa de i täflingen deltagande damerna samt de vid turneringarna närvarande danska gästerna. N:r 7 är hr E. Boelling från Berlin och n:r 8 och 9 hr G. Settervall, som bland andra pris äfven eröfrade kronprinsens vandringspokal för svenska herrar, samt notarien C. Nordenson.

*

DROTTNINGEN-REGENTINNAN MARIA CHRISTINA OCH KONUNG ALFONS XIII AF SPANIEN.

MADAME LOUBET. Med anledning af konung Oscars nyligen gjorda besök i Paris, hvarvid han dels gästat den franske statschefen, dels själf mottagit honom och hans maka i det nyligen invigda svensk-norska legationshotellet, af hvilket vi i vårt förra nummer gaf en illustrerad skildring, återgifva vi i dag ett porträtt af madame Loubet måladt af G. Patricot och utställdt på parisersalongen.

*

AKTIEBOLAGET svensk konstslöjdutställning har nyligen haft sin vårutställning af textilarbeten, som ånyo bekräftar denna konstindustriella affärs säkra utveckling mot den artistiska smakens fulländning.

I en så pass rikhaltig exposé af textil slöjd kan naturligen ej allt vara förstarangsarbete, men de mera framträdande alstren äro i regeln, såväl hvad beträffar komposition som utförande, värda all uppmärksamhet just genom sin sant konstnärliga charme.

Vår kamera har här återgifvit några af de mest intresserande föremålen, nämligen soffan med lösa kuddar, sirad med »hortensia»-motiv, samt på samma bild en eldskärm med »kungsljus»-motiv i gobelinväfnad, båda komponerade af Alf. Wallander och af ypperlig dekorativ verkan.

Den andra bilden återger tvänne portièrer: den till vänster är väfd lika å båda sidor i s. k. bottenmönster med blad, blommor och frukter, medan den högra är å gult siden med silkesbroderi; äfven dessa båda ha till upphofsman artisten A. Wallander. Smakfull är likaledes den med klängrosor dekorerade eldskärmen.

Vidare anteckna vi en pompös bordduk å boj i applikationer med skinnkanter, kopierad efter ett ålderdomligt mönster från Nationalmuseum, utsökt

TEXTILUTSTÄLLNINGEN Å AKTIEBOLAGET SVENSK KONSTSLÖJDUTSTÄLLNING. (S. GIÖBEL.) A. BLOMBERG FOTO.
1. SOFFA MED LÖSA KUDDAR. 2. DÖRRPORTIERER.

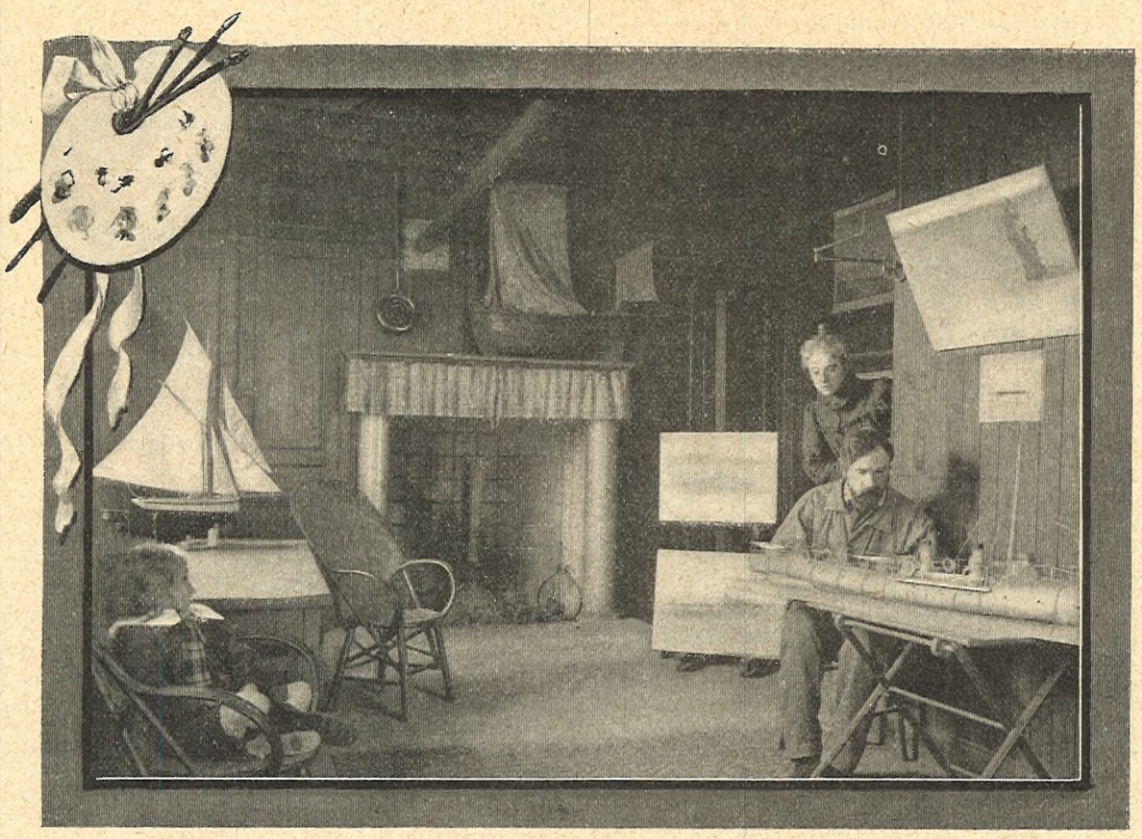

MARINMÅLAREN ARVID JOHANSON I HANS ATELIER I BERCK-SUR-MER.

delikata fönstergardiner med stiliserade rönnkvistar, och för öfrigt dukar och kuddar i rik mångfald.

*

EUROPAS YNGSTE KONUNG. Medan Europas yngsta drottning, det lilla Hollands regentinna, ligger på sjukbädden i Haag, ett föremål för läkarnes ängsliga omsorger, råder i dag i Spaniens hufvudstad ett festligt lif med anledning af, att dess unge konung, Europas yngste suverän, den sextonårige Alfons XIII, tar sin tron i besittning.

I ett land, där partistriderna rasa med sådan våldsamhet som i Spanien, är det en ingalunda lätt uppgift för en så ung konung att fatta regeringstömmarne.

Det behöfves, att han vid sin sida har sin moder, den erfarna drottningen-regentinnan samt konseljpresidenten Sagasta, som äro honom behjälpliga att hålla ett vaksamt öga på don Carlos och dennes son samt på befolkningen i de baskiska provinserna, hvilka senare städse sett på Alfonserna med hatfulla ögon.

Beträffande den unge konungen själf vet Europa just ej annat om honom, än att han åtnjutit en omsorgsfull uppfostran, äger ett utpräglad språksinne och ett mycket lifligt temperament. Hans karaktär kan gifvetvis ej ännu vara färdigbildad, men uppfattningen af sin kungavärdighets höghet har han redan klar för sig, när han nu med lågande ifver griper i det svårhandterliga statsrodret.

*

SALTSJÖBADENS NYA BAD- OCH HOTELLETABLISSEMENT. För de flesta af dem, som under den stundande sommaren ämna besöka Saltsjöbaden för att vederkvicka sig i dess härliga natur och i Baggensfjärdens vågor, blir det helt visst en angenäm öfverraskning att finna det här afbildade palatset resande sig i den dalsänka, som sträcker sig mellan nämnda fjärd och Neglingeviken. Det gör ett ståtligt och gladt intryck midt i det vackra landskapet och är en värdig granne till platsens anspråksfulla Grand hôtel och dess täcka, inbjudande sommarrestaurant.

Ehuru ännu ej färdigt att öppna sina portar för allmänheten, har badpalatset dock till sitt yttre hunnit i det allra närmaste så långt, som tecknaren här bredvid antydt, och med det raska arbete, som därå bedrifves, behöfver det ej dröja många veckor, innan det i anseende till sin exteriör står där alldeles komplett.

Det kombinerade bad- och hotelletablissementet uppföres af aktiebolaget Saltsjöbadens badanstalt, hvar styrelse utgöres af hrr d:r F. W. Warfvinge, ordförande, d:r Zander, verkställande direktör och major O. A. Busch. Byggnadens arkitekt är hr G. A. Nilsson och byggnadschef ingeniör J. Nyqvist. Värmeledningen utföres af Atlas' verkstäder i enlighet med ingeniör Ryds system.

Den höga souterrängvåningen af granit, och den öfriga delen af byggnaden hålles i ljus puts, med hvita kakelstenlister och solbänkar samt gafvelbetäckningar och ornamentala delar af kalksten. Som man ser, markeras midten af tvänne rätt omfångsrika torn.

De olika våningarna disponeras i korthet sålunda: källarvåningen inrymmer gyttjebad, badstu, tvättstuga, mangel, ångpannerum och värmekammare för magasinering af värme; bottenvåningen upptages af afdelningar för kall- och varmbad jämte läkarerum och kontor: i våningen en trappa upp ligga restaurant- och gymnastiklokaler; våningarna två och tre trappor upp bilda hotellafdelningen. Fyra trappor upp ligga afdelningar för sandbad samt stora promenadsalar för luft- och solbad jämte rum för den till dessa bad hörande härdningskuren. Högt upp i de båda tornen slutligen finnas stora vattencisterner, till hvilka vattenförrådet ledes upp ur Neglingeviken eller fjärden nedanför.

Den mindre teckningen framställer en vy af Neglingeviken med dess höga, skogbevuxna stränder, sådan den ter sig uppifrån badhuset. BGD.

*

KVINNORNAS RÖSTRÄTTSADRESS till riksdagen. Med hänvisning till den i ett föregående nummer af Idun meddelade uppsatsen om kvinnornas rösträttsfråga, kunna vi nu omnämna, att till riksdagens båda kamrar i dessa dagar inlämnats en »rösträttsadress från kvinnor i Stockholm till 1902 års riksdag», så lydande:

Med anledning däraf att frågan om den politiska rösträttens utvidgning nu står på dagordningen, få vi, undertecknade, i Stockholm bosatta kvinnor, härmed uttala vår önskan att erhålla politisk rösträtt samt tillkännagifva vår anslutning till den af hr Lindhagen i sådant syfte väckta motionen.

Adressen har 4,154 namnunderskrifter, representerande ogifta och gifta kvinnor ur alla samhällsklasser och af olika yrken och åtföljes af en broschyr, innehållande tvänne föredrag hållna vid Fredrika-Bremer-förbundets möte den 15 april 1902.

Till följd af tidens knapphet har namninsamlingen icke kunnat utsträckas till landsorten. Från Göteborg har det oaktadt inkommit till riksdagen en liknande adress med 1,487 namnunderskrifter.

*

BEHÖRIGHET FÖR KVINNLIG LÄKARE ATT INNEHAFVA LÄKARETJÄNST. Järnvägsstyrelsen finner på anförda skäl för sin del kvinnliga läkare icke böra anställas såsom järnvägsläkare, i anledning hvaraf styrelsen hemställer, att en af medicine licentiaterna Karolina Widerström, Hedda Andersson m. fl. kvinnliga läkare gjord ansökning, att bestämmelserna i k. brefvet den 3 juni 1870 rörande rättighet till läkareyrkets utöfvande af kvinna icke måtte lägga hinder i

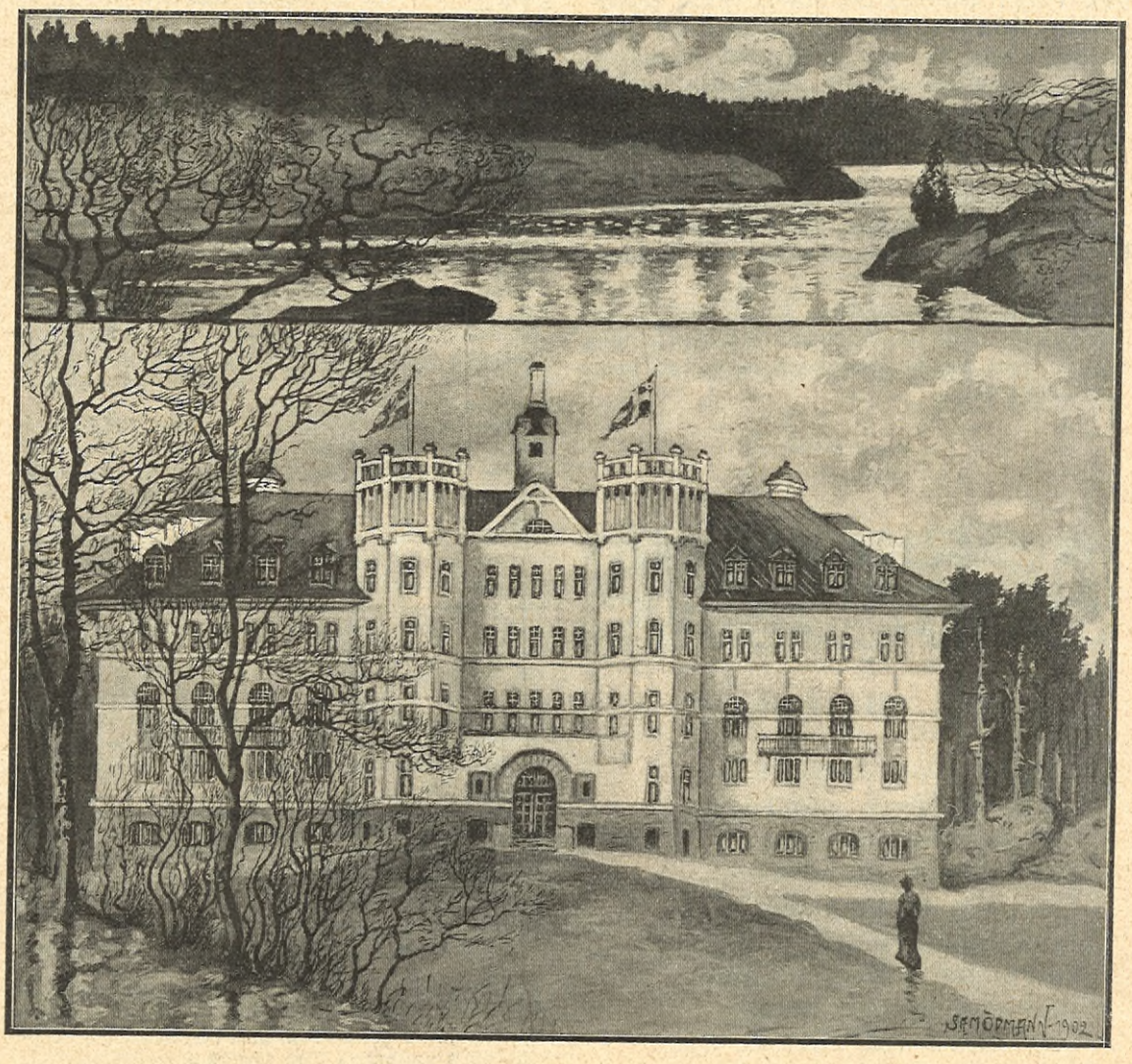

SALTSJÖBADENS NYA BAD- OCH HOTELLETABLISSEMENT. TECKNING FÖR IDUN AF S. ÖDMANN.

vägen för att äfven kvinna finge i alla de fall, där ej grundlagen sådant förbjöde, innehafva läkaretjänst, till hvilken vetenskapliga och praktiska meriter kunde berättiga henne, icke måtte, i hvad den afser befattningarna såsom läkare vid statens järnvägar, till någon k. m:ts åtgärd föranleda.

*

KVINNORÖRELSEN I SEDLIGHETSFRÅGAN. En ny kvinnlig masspetition i sedlighetsfrågan inlämnades häromdagen till öfverståthållareämbetet. Den är undertecknad af omkring 250 lärarinnor vid samskolor och högre läroverk för kvinnlig ungdom i hufvudstaden samt går ut på upphäfvandet af den reglementerade prostitutionen.

*

DROTTNINGENS SLOTT. En notis i dagspressen har nyligen meddelat allmänheten den öfverraskande underrättelsen, att drottningen af Sverige-Norge skulle i dagarne inköpt det vackra slottet Drachenburg vid Königswinter i Rhentrakten. Vår plikt likmätigt att stå vår publik till tjänst med aktuella bilder, skyndade vi att förskaffa oss en bild af slottet i och för reproducering i veckans nummer af Idun. Just i pressläggningsminuten erfara vi emellertid från fullt autentiskt håll, att notisen i fråga är fullständigt gripen ur luften, hvadan bilden förvandlats till denna dementi.

MARINMÅLAREN ARVID JOHANSON I HANS ATELIER I BERCK-SUR-MER.

VÅR LANDSMAN, artisten Arvid Johanson, bördig härifrån Stockholm, befinner sig f. n. på besök i hufvudstaden. Hr Johanson har sedan öfver tjugu år varit bosatt i Frankrike, där han gjort sig en vacker bana. Andra medalj vid världsutställningen, riddare af hederslegionen samt officiell »Peintre du Ministère de la Marine», den enda gång en sådan ställning tilldelats en utländing. I denna senare egenskap plägar han åtfölja de franska eskadrarna på deras manövrar, samt fick i fjol tillstånd att åtfölja ryska kejsarjakten Standard från Köpenhamn till Dunkerque. Han är nu på väg till Petersburg, där han ansluter sig till presidenten Loubets svit och kommer att föreviga händelserna i Kronstadt för franska och ryska staternas räkning.

Arvid Johanson, som är högst populär i franska sjöofficerskretsar, bebor sin egen koketta »Villa Vega» i Berck-sur-Mer vid kanalen. Vår illustration framställer honom, skulpterande en torpedbåt, omgifven af sin familj, den charmanta och distingerade fransyska, som blifvit hans följeslagerska genom lifvet, samt hans lille Yoyo.

TILL FRU DYBWAD!

ATT FOGA känslans fibrer
och diktens väf tillsamman
och lefva med och älska
det värf, som gått ur flamman,
den evigt, allt förklarande
och lyftande till lif,
det är blott undt den danande
och stora själ, som, anande
sitt lifsverks mål, fullbordar djärft
med skaparordet *blif!*...
Att älska och att lefva
i konst och lifsvarmt gifva
sin egen själ, den sanna,
och se och införlifva
det hägrande och lyftande
i dikten med sig själf...
Det är dig undt, du härliga,
i dikt och tanke! — Kärliga
du gifver oss din konst och dikt
rikt, mäktigt som en älf...

HJ. W.

KUNGL. TEATERN. I »Carmen» uppträdde sistl. fredag hr *Axel Nordqvist*, son till förste hofkapellmästaren, som don José. Hela framställningen röjde såväl musikalisk som dramatisk begåfning af ingalunda vanligt slag hos en debutant — ty som sådan får väl hr N. ännu hos oss betraktas. Någon vidare klangskönhet besitter ej stämman, särskildt i mellanregistret, där tonbildningen, som för öfrigt är ganska fast och jämn, tyckes något tjock. Förefintliga brister torde dock lätt kunna bortarbetas. Framställningen var tydligen väl genomtänkt och förtjänar i sin helhet erkännande. Hr N. rönte ock lifligt bifall.

— I lördags uppfördes »Lakmé» med miss *Rose Relda* i titelpartiet. Det starka bifall, den sydländska sångerskan skördade i konsertsalen, upprepades här. Den höga sopranstämman, stödd af en fenomenal sångteknik, lämpar sig naturligen särdeles väl för ett sådant parti som Lakmés. Särskildt förtjänar hennes utförande af parialegenden i andra akten erkännande. Framställningen var äfven i dramatiskt hänseende ganska tillfredsställande. Hr *Ödmann* som Gerard var vid den briljantaste disposition och skördade liksom miss Relda det intensivaste bifall från den till sista plats fullsatta salongen.

— Söndagens föreställning med »Tannhäuser» på programmet blef af synnerligt intresse genom den nya besättning, som flere af hufvudpartien hade att uppvisa. Elisabets parti utfördes nämligen af fru *Hellström*, Venus' af fröken *Lindegrén* och Wolframs af hr *Lejdström* — alla för första gången. Att fru Hellström näst fru Östberg är k. teaterns förnämsta sångerska hafva vi flere gånger haft tillfälle framhålla. Sin framstående begåfning både i musikaliskt och dramatiskt hänseende har hon hittills emellertid hufvudsakligen haft tillfälle att visa i opera-comiquen. Att hon med en hufvuduppgift i den stora operan lika väl skulle slå igenom, därom har nog en hvar, som närmare känner hennes begåfning och det allvar, hvarmed hon ägnar sig åt sin konst, varit öfvertygad. Och skulle någon tviflare funnits, så torde han blifvit grundligt omvänd, ifall han bevistat söndagens föreställning. Fru H:s tolkning af Elisabets parti, präglad af varm känsla och ädel uppfattning samt buren af en god sångkonst, som låter hvarje ton framträda fast och klar, blef nämligen en ny seger för den aktade konstnärinnan. Hon fick ock af den fulltaliga publiken mottaga det lifligaste bifall.

Om fru Hellström sålunda gaf hvad väl de flesta väntat, så torde däremot många hafva öfverraskats af det förträffliga sätt, hvarpå fröken *Lindegrén* löste sin uppgift som Venus. Att fröken L. länge varit en af de mest pålitliga och användbara förmågorna bland sångerskorna i andra planet vid k. teatern, det har nog litet hvar vetat; men efter söndagens föreställning torde man vara på det klara med, att hon äfven räcker till för en förstaplans-uppgift. Och som en sådan får nog ett så viktigt och maktpåliggande parti som Venus' räknas. Stämman klingade stor och fyllig med fast och jämn tonbildning samt aldrig svikande renhet i intonationen. Äfven i dramatiskt hänseende var framställningen fullt tillfredsställande. Fröken L. hade alltså rätt att taga åt sig en god del af aftonens bifall.

Af Wolfram gaf hr *Lejdström* en mycket god bild. Hans utförande af täflingssången var dock väl tamt och jämnstruket. Hr *Briesemeister* hade som Tannhäuser ingen lycklig afton. För öfrigt gick föreställningen, som bevistades af prinsarne Gustaf Adolf och Vilhelm samt hertigparet af Västergötland, bra under hr Hennebergs ledning.

DRAMATISKA TEATERN har under den nästförflutna veckan gifvit Ibsens »Vildanden» med fru *Johanne Dybwad* som gäst i Hedvigs roll. Känd och högt uppburen från föregående gästspel härstädes kunde fru D. redan på förhand vara viss om att här mötas af sympati och förståelse. Hennes framställning af den hängifna, förskrämda och uppoffrande 14-åringen blef ett helt litet mästerverk i all sin enkelhet. Af alla intressanta smådrag och fint genomtänkta detaljer bildades ett helt, som ej gärna kan tänkas mera på en gång konstnärligt och naturligt. Den utmärkta konstnärinnan fick ock upprepade gånger under aftonens lopp mottaga den fulltaliga publikens varma hyllning. Jämte henne delades aftonens triumf af hr *Palme*, hvars Hjalmar Ekdal säkerligen hör till det allra bästa, som den framstående konstnären någonsin bjudit oss. Bland de öfriga uppträdande böra särskildt nämnas hr *Personne* som cynikern-filosofen Relling och fröken *Åhlander* som Gina Ekdal. Som Gregers Werle debuterade hr *Engborg*. Denna viktiga och ganska maktpåliggande uppgift öfversteg emellertid hans krafter. Erkännas måste dock, att hr E. redde sig ganska bra och tydligen har anlag, som, rätt vårdade och ledda, med tiden kunna göra honom till en god skådespelare. Som helhet sedt är det en synnerligen intressant föreställning, så som »Vildanden» nu gifvits å Dramatiska teatern.

VASATEATERN upptog i måndags Dellingers vackra och melodiösa operett »Don Cesar», som ej gifvits härstädes sedan senare hälften af 80-talet. Helt säkert har teatern härigenom gjort ett mycket godt grepp och skaffat sig en god kassapjäs. Musiken är som sagdt alltigenom underhållande och melodiös och störes endast af den obehagligt utslitna och banala melodien »O, Charlotta» (eller »O, Teresa», som det i operetten heter). Texten är också bra hopkommen. Den i första akten inlagda baletten är väl utdragen och tamburinerna behandlas alltför öronbedöfvande.

Utförandet var alltigenom godt, på några händer förträffligt. Särskildt utmärkte sig hr *Schücker* som Don Cesar och fröken *Keyser* som Maritana. Den förre hade en synnerligt god afton; stämman klingade frisk och fri och dess naturliga glans kom till sin fulla rätt. För mycket forcerande kan dock lätt skada den. Fröken *Berentz* var en pigg page, som sjöng sina kupletter käckt. Hr *Adami* som kungen var ej fullt disponerad. Det komiska elementet företräddes godt af hr *Lund* och fröken *Grönberg*. Uppsättning, inöfning och ledning förtjäna erkännande.

FILHARMONISKA SÄLLSKAPET gaf i förra veckan sin andra abonnementskonsert. Programmet upptog Mozarts stora c-moll-mässa, ett verk, som efter hundra års hvila återuppstått och på nytt tjusat stora skaror af musikvänner. Naturligtvis kan den ej uthärda jämförelse med den veckan förut af Musikföreningen gifna Bachska mässan, som i storslagenhet och djup söker sin like. Men den har tillräckligt många skönheter och strålar så att säga i en gladare dager och torde därför för mången ställa sig njutbarare. Fyrstämmiga och dubbelkörer växla med hvarandra, och flere af dem äro synnerligen anslående såsom »Qui tollis», Credokörerna och »Sanctus». Solopartien intaga här en viktig plats. Solister voro fru *Östberg*, fröken *Lagergren*, hrr *Malm* och *Sjöberg*. Så konstnärligt fulländadt som fru Ö. löste sin uppgift kan ingen här göra efter. Hennes utförande af »Et incarnatus» var oförliknelig och framkallade en minutlång applåd. Fröken Lagergren, som vi förut ej haft tillfälle höra, redde sig ock riktigt bra. Hon äger en varm och väl skolad mezzosopran, som genom fortsatt utbildningsarbete torde kunna göra en god insats i vårt musiklif. Körerna gingo utmärkt, orkestern ackompagnerade diskret och dir. *Åkerberg* som ledare af det hela förtjänar stort erkännande. Publiken var nästan fulltalig.

Förnämsta tvättmedel

äro och förblifva dock vid finare tvätt

HYLINS
Ekonomi-Tvål

och vid gröfre tvätt (byk)

HYLINS
Prima Tvätt-Tvål

HENRIK GAHNS
MANULIN,
ny glycerinpasta för hudens skydd och vård
i tuber à 50 öre st.
Säljes hos Louise Blomberg, Vesterlånggatan 39; C. F. Dufva, Drottninggatan 41; Elin Edlund, Drottninggatan 63; Fanny Gelin, Malmtorgsgatan 5; Selma Hägglund, Hamngatan 38; Ant. V. Nording, Biblioteksgatan 11, m. fl. parfym- & tvålbodar.

KÖKSALMANACK

Redigerad af

FACKSKOLAN FÖR HUSLIG EKONOMI I UPSALA.

(Föreståndarinna: fröken Ida Norrby.)

FÖRSLAG TILL MATORDNING FÖR VECKAN 18—24 MAJ 1902.

Söndag (Pingstdagen): Klar buljong med vindböjtlar; hamburgergädda med champignonsås; färseradt innanlår af kalf; apelsingelé med ärkebiskopsbakelser.

Måndag (Annandag Pingst): Falsk hönssoppa; croustader med hummerstufning; chateaubriand med potatis; wienertårta.

Tisdag: Stekt gödkalflefver med potatis; viktoriakräm med blåbärssylt.

Onsdag: Biffpaj; rabarbersoppa.

Torsdag: Grönsoppa; gädda stekt i filéer med stufvad spenat.

Fredag: Stekt rulad af kalfbog med potatis; rabarberpaj med grädde.

Lördag: Köttpudding med risgryn; saftsoppa.

RECEPT:

Färseradt innanlår af kalf (f. 6 pers.). 1 och 1 halft kg. benfritt innanlår, 1 hg. späck; 1 half msk. salt, 1 msk. smör, 1 morot, 1 half portug. lök, 1 liten knippa persilja, 1 lit. buljong.

Till färsen: 3 hg. af köttet, 1 halft hg. salt oxtunga, 1 half burk tryffel (à 1,50 kr.), 1 half kkp. gräddmjölk, 1 ägg, salt, hvitpeppar.

Till garnering: 2 stora morötter, 1 burk franska ärter, 1 burk gröna bönor, 1 blomkålshufvud, sparris.

Sås: 1 half msk. smör, 1 och 1 half msk. mjöl, köttsky, 1 tsk. soja, peppar, salt.

Beredning: Köttet tvättas med en duk, doppad i hett vatten och afputsas noga. Det späckas tätt med långa späckstrimlor. Kalflåret uppskäres därefter vid ena sidan och omkring 3 hg. af köttet utskäres. Af det utskurna köttet, mjölken, ägget och kryddorna göres en färs, som bör vara ganska fast. Oxtungan och tryffeln skäres i små tärningar och iblandas sist i färsen. Öppningen i låret fylles med färsen och igensys. Steken brynes därefter i smöret och saltas. Den ansade och i skifvor skurna moroten samt löken, persiljan och buljongen tillsättas, hvarefter köttet får sakta steka omkr. 2 tim. Under stekningen öfveröses steken ofta med sin sås. Uppskäres helt och serveras, om så önskas på en botten af risgryn. Garneras med kokta morötter, vackert skurna med legymknif, ärter, bönor, blomkål och sparris.

Såsen tillagas enligt allmänna regler för såser.

Falsk hönssoppa (f. 6 pers.). 1 kg. kalfkött med ben, 3 lit. vatten, salt, 2 hg. sötmandel, 1 halft hg. bittermandel, 1 half till 1 lit. nysil. mjölk, 2 äggulor.

Beredning: Köttet tvättas med en duk doppad i kallt vatten, påsättes i kallt vatten, får hastigt koka upp, skummas, saltas och får långsamt koka tills det är mört. Mandeln skållas och drifves genom kvarn, påsättes i mjölken och får långsamt koka 2—3 tim., hvarefter den frånsilas. Det kokta köttet, skäres i vackra, jämna tärningar och lägges i soppskålen. Buljongen silas o. påsättes åter tillika med mjölken. Soppan afsmakas, afredes med äggulorna och hälles öfver köttet i soppskålen.

Chateaubriand (f. 6 pers.). 1 o. 1 halft kgr. oxfilé, 1 hg. märg, 1 portug. lök, salt, hvitpeppar, 4 o. 1 half msk. smör, 2 dcl. buljong ell. vatten, 1 knippa persilja.

Beredning: Köttet tvättas med en duk doppad i hett vatten. Filéns yttre hinnor borttagas, hvarpå den skäres i omkr. 3 cm. tjocka skifvor, som bultas lätt. Dessa klyfvas horisontelt, utan att delarna skiljas, blott så att en liten öppning eller påse bildas. Den urvattnade oxmärgen blancheras, får afrinna och kallna, skäres i skifvor, penslas med smält smör och beströs med den hackade och i smör uppfrästa löken; hvarpå skifvorna införas i den öppnade biffen. Biffarna tilltryckas, kryddas på båda sidor och öfverpenslas med smält smör. Persiljan sköljes, rensas och hackas samt inarbetas i 1 msk. rördt smör. Det öfriga smöret upphettas i stekpannan. Biffarna iläggas, hvarvid iakttages att öppningarna läggas mot pannans skaft, hvilket under stekningen något upplyftes så att märgen ej utflyter. De stekas öfver god eld 3 min. på hvarje sida. De serveras genast.

Wienertårta (f. 6 pers.). 250 gr. smör, 200 gr. socker, 4 ägg, 100 gr. mjöl, äppelmos, 3 dcl. tjock grädde.

Beredning: Smöret skiras och utställes att kallna. Det röres sedan tillsammans med sockret, tills det blir hvitt och pösigt. Då nedröras äggen, ett i sänder och sist det siktade hvetemjölet. Smeten gräddas i pannkakslägg till tre bottnar. När de äro kalla, läggas de på hvarandra med äppelmos emellan. Tårtan garneras med vispad grädde.

Biffpaj (f. 6 pers.). 3 fjärdedels kg. biffkött, 1 hg. rökt skinka, 2 kalfnjurar, 1 liten portug. lök, 1 half msk. salt, 1 fjärdedels tsk. stött hvitpeppar ,1 msk. mjöl, 1 half kkp. vatten.

Smördeg: 125 gr. smör, 125 gr. mjöl, 3—4 msk. vatten.

Beredning: Smördegen beredes som enklare smördeg.

Löken förvälles i 10 min. Kalfnjurarna blancheras och skäras i tunna skifvor. Löken och skinkan skäras likaså i skifvor. Af biffköttet beredas tunna, väl bultade biffar, hvilka vändas i en blandning af salt, hvitpeppar och mjöl. I en eldfast form af lera eller porslin lägges först ett hvarf af löken, däröfver ett hvarf af biffskifvorna, så ett hvarf skinka och kalfnjure och så fortsättes, tills formen är fylld. Vattnet tillsättes och smördegen lägges öfver. Med späcknål göras på några ställen hål i degen, så att vid stekningen bildade gaser må kunna bortgå. Pajen garneras med fasoner af smördegen, hvilka fästas med ägghvita. Den öfverpenslas med vatten samt gräddas i medelmåttig ugnsvärme omkr. 1 och 1 half tim.

Rabarberpaj (f. 6 pers.). Mördeg: 200 gr. smör, 200 gr. mjöl, 25 gr. socker, 1 litet ägg, 6 dcl. färsk rabarber, 3 o. 1 half dcl. strösocker.

Beredning: Mördegen beredes på vanligt sätt. Hälften af degen utkaflas och härmed beklädes en bleckform eller tackjärnspanna. Rabarbern skalas, skäres i bitar och lägges hvarftals med sockret i den beklädda formen. Resten af degen utkaflas, ett lock utskäres och härmed betäckes pajen. Kanterna hopfästas med ägghvita. Pajen gräddas i god ugnsvärme 3 fjärdedels till 1 tim. Serveras kall eller varm med vispad grädde.

Nyhet!
Göteborgs Cream Crackers.
Bästa smörgåskex!
(1)

A. B. FREJA-MAGASINET
Specialaffär för Damartiklar
STOCKHOLM
FÖRSÄLJNINGSLOKALER:
18 HUMLEGÅRDSGATAN 18
29 DROTTNINGGATAN 29
KONTOR OCH LAGER:
18 HUMLEGÅRDSGATAN 18

Prenumerera på KAMRATEN

Köp Foulard-Siden!

Begär mönster af våra vår- och sommarnyheter.

Specialitet: **Tryckt Siden-Foulard,** genombrutna sidentyger (à jour). **Rå-** och **Tvättsiden** för kläder och blusar från **90** öre pr mtr.

Vi sälja i Sverige **direkt till privata** och sända de utvalda sidentygerna **tullfritt** och **franko** till bostaden.

Schweizer & Co., Luzern (Schweiz).
— Siden-Export. —

Allmänt erkändt som öfverlägset lösande och tillika välsmakande medel vid hosta, heshet, katarr och influensa.
Säljes i askar à 30, 35 & 40 öre (5 olika sorter) på **alla** större apotek och hos **alla** välsorterade handlande i riket.
Ensam agent S. J. Norman, Stockholm.
Askarne äro ungefär dubbelt större än denna kliché.
Begär alltid äkta
REGLISSE FLORENT.

Huru mycken sjukdom
skulle icke kunna undanrödjas, om alla som äro sjuka, oförtöfvadt följde uppmaningen **skrif strax** till Leonard Ruckman & C:o, Karlbergsvägen 24, 3 tr., Stockholm, och uppgif (eller beskrif) eder sjukdom, namnet på denna tidning samt eder fullständiga **bostads-** och **postadress,** så erhåller ni **kostnadsfritt** alla erforderliga upplysningar om, huru ni kan uppnå bot.

Nordiska Kompaniets
— f. d. K. M. Lundberg & Joseph Leja —
Vårkatalog
är utkommen och sändes på begäran gratis och franko, om denna annons åberopas.

Säfsjö Privata Lungsots-Sanatorium
öppnas omkring den 20 april detta år. Sanatoriet, som är beläget strax invid Säfsjö järnvägsstation i **präktig barrskog, 775 fot öfver hafvet,** kan för närvarande mottaga 25 patienter och blir såväl sommar- som vinterkurort. **Behandlingen** blifver i hufvudsak öfverensstämmande med den vid de s. k. Folksanatorierna, med tillgodogörande af de nyaste erfarenhetsrön från den utländska privat-sanatorie-verksamheten. Sanatoriets **bostäder** äro, efter de omfattande restaureringar, de undergått, **hygieniskt mönstergilla. Kosten förstklassig. Läkarevården** bestrides af f. d. underläkaren vid Hessleby Sanatorium Med. Lic. Elof Nilsson, adress Säfsjö, som äfven mottager anmälningar och lämnar närmare upplysningar. **Priserna** äro: för helinackorderingar med enskildt rum, medicin och läkarevård kr. 4: 50, för halfenskildt rum (2 personer) 3 kr. pr dag.
Säfsjö den 30 mars 1902. **S. ASPLUND.**

Öppen: 15 juni—15 augusti. Änge Brunns- och Badanstalt Läkare: D:r Wistrand, Nälden.
OFFERDAL, JÄMTLAND.
Friskt läge vid Näldsjön, 1,000 fot öfver hafvet. Nytt kallbadhus; varmbadhuset ombyggdt; alla vanliga badformer. Sjukgymnastik. Massage. Järnvattenkälla. Intet societetstvång, men ett stärkande, enkelt landtlif med tillfälle till fiske samt utflykter i de härliga Offerdalsfjällen. Förfrågningar besvaras af **D:r Wistrand**, adr. Nälden. Prospekt m. m. genom Badkamrern **C. Nord**, Offerdal.

Palestina vin
(Sjukvin)
Detta äkta oförfalskade **Drufvin,** stärkande, välsmakande, rekommenderadt af Hrr Läkare såsom utmärkt **sjukvin,** särskildt för konvalescenter och klena personer såväl äldre som barn, enastående som **förmiddags- & dessertvin** expedieras af undertecknad i lådor à 6 but. **Kr. 10.** —, 12 but. **Kr. 20.** — fritt emb. mot insänd likvid. — Importör och ensamförsäljare för Sverige
H. Heintz, Vin-Nederlag, 39 Karlavägen, Stockholm.
Analys N:o 120170 å ett prof märkt »Palestina vin» (sjukvin) Alkohol 13,43 %, Vinsyra 0,30 %, Extract 14,06 %, Mineralämnen 0,22 %. Främmande färgämnen frånvarande. Extracten utgjordes till väsentlig del af **Drufsocker** 13 %.
Profvet är sålunda att anse som ett oförfalskadt (sött) vin af god beskaffenhet.
Stockholm den 23 januari 1902.
JOHN LANDIN,
Hand. Kemist i Stockholm.

Vybrefkort
från skilda delar af landet **20** olika **0:** 60, **40** olika **1:** —, **100** olika **2:** 25, **200** st. **4:** —. Utförda å konsttryckskartong. De många rekv. och talrika efterbest. ha föranledt ny uppl. tryckning. Best. göres bäst gen. postanvisn., eljes gen. frimärken i lösbref.
Vykort utföras äfven efter insänd fotografi enligt särskild priskurant.
Oriel Blombergs Boktryckeri, Lindesberg.
Högsta pris för typografi å 3:ne utställningar, senast i **Gefle 1901.**

Doktor F. Lendgiels'
äkta patenterade
Björk-Balsam.
Denna balsam borttager finnar, fräknar, lefverfläckar, solbränna, näsrodnad, pormaskar och andra hudåkommor.
Bestrykes t. ex. om aftonen ansiktet eller andra hudställen med denna björkbalsam, så afskilja sig följande morgon nästan omärkliga fjäll af huden, hvilken därigenom blifver bländande hvit och mycket fin.
Ett krus balsam kostar 3: 50. Den därtill hörande Opo-pomada och Benzoes-tvål säljes à 1 kr. pr st. eller 5: 50 satsen.
Med hvarje krus följer bruksanvisning jämte flera intyg af kände, framstående läkare om dess utmärkta och välgörande egenskaper. Försäljes i Stockholm hos
Ivar L. Bohman,
53 Drottninggatan 53.
Obs.! Sändes till landsorten mot insänd likvid, postförskott eller efterkraf.

Nu är tiden inne, att köpa en
Fotografi-Kamera.
Vår priskurant, upptagande en massa nyheter samt med c:a 200 illustrationer är utkommen och sändes franko mot 3 porton.
Obs.! Våra utmärkta amerik. Cycelkameror!
Obs.! Våra billiga priser och goda varor!
Obs.! Vår pristäflan, fri för alla amatörfotografer! Tillskrif genast
SVEA-MAGASINET, Örebro.

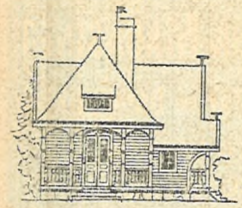

Pröfva själf! Visitkort, Stämplar, Korta varor m. m. fördelaktigast hos **John Fröberg**, Finspong. Illustr. priskur. gratis, ej franko. Villan om 2 rum och kök, på fri grund, bortgifves bland 600 presenter vid gisstäflan 1902.

LÄKARERÅD

Enhvar af Iduns läsarinnor äger att å denna afdelning erhålla fria läkarråd. Förfrågningar insändas till redaktionen med påskrift: »Till Iduns läkare».

PRENUMERANT PÅ IDUN. Torde ej kunna botas utan operation.

ELSA 1850. Ni torde göra klokt i att följa föreskrifterna för Götha i n:r 14. Kan ni få massage, vore det nog särdeles nyttigt. — En del af obehagen bero på er ålder och minskas af sig själfva om ett eller annat år.

FLORIZEL. Vi känna ej, om detta medel har någon verkan; läkarne använda det i alla händelser icke. Se i öfrigt svaret till Fru Aurora i n:r 6. »Ofelbara» medel finnas helt säkert ej.

JENNY. Se svar till fru Aurora i n:r 6.

EN BEDRÖFVAD TJÄNSTEMANNAFRU. Omöjligt att utan undersökning säga, hvad detta är för en knöl.

EMMY. Ni bör vända er till läkare som behandlar dylika sjukdomar, ty undersökning af såväl magsaft o. d. som af edert allmänna helsotillstånd är nödvändig för att kunna anordna behandling för eder. Sannolikt har ni en s. k. nervös magkatarr.

PINSAMT. Då ni tyckes vara Stockholmsbo, bör ni ej försumma att rådfråga specialist (»öronläkare») fortast möjligt, ty eljes förvärras nog ert onda.

TILMA(?). 1) och 2) bero helt säkert på underlifslidande, hvarför ni bör i och för behandling så snart som möjligt personligen vända er till läkare. 3) Följ föreskrifterna för Götha i n:r 14.

O—A. Se svar till Eva i n:r 5.

EINAR. Betyder sannolikt att hjärtat redan är angripet, och i så fall kunna naturligtvis farliga följder vara att vänta.

INGA. 1) Se svar till maj 2) i n:r 9. 2) Vi kunna ej säga er, hvad detta är, men kräfta är det i alla händelser icke.

D:r —d.

FRÅGOR

Enhvar af Iduns läsarinnor äger att å denna afdelning framställa förfrågningar rörande husliga eller andra angelägenheter till besvarande af läsekretsen. Äro frågorna af den art, att de rätteligen höra hemma i annonsafdelningen, intagas de dock icke.

N:r 183. Hvilket är artigast vid ett middagsbord att till höger eller vänster om värdinnan anvisa plats åt en högt uppsatt, manlig individ? Till vänster om värdinnan är ju visserligen platsen för värdinnans kavaljer och borde väl egentligen vara den förnämsta, men kan då ej en herre, som står lägre på rangskalan och får sig plats anvisad till höger om värdinnan, anse sig ha fått hedersplatsen? Har hört skilda meningar om detta. — Och hvilket är hedersplatsen, då en ensam dam är bjuden — till höger om värden eller till höger om värdinnan?

Nygift.

N:r 184. Vill någon norsk eller i Norge berest svensk prenumerant godhetsfullt gifva mig upplysning om följande: Är staden Molde hälsosam som sommarkurort? Ligger den alldeles vid fjorden och sålunda ej alls på någon höjd öfver hafvet? Är där följaktligen mera hafsluft än fjälluft? — Hvad heta de bästa sanatorierna i trakten däromkring, och hvilken höjd hafva de? Är Geiranger bra, och hur högt? Behöfver man beställa rum lång tid förut (i Molde), och till hvem där skall man vända sig för att få bostad? — Är fjorden för kall att bada i? — Till

Starkaste **TANGENS** Elegantaste mönster

NYHETER

Guldmedalj: MALMÖ 1896 · STOCKHOLM 1897 · BERGEN 1898

fyrtrådiga Gardiner

SVENSKT FABRIKAT

sist, hvilken väg är lämpligast ditupp, från mellersta Sverige räknadt. Hur lång tid tar sjövägen, och hur lång landsvägen från Kristiania genom Gudbrands- och Romsdalen? Den senare är väl mycket tröttsam för en icke fullkomligt frisk person?

S. B.

N:r 185. Har professor Nathan Söderblom hållit en serie föreläsningar i hufvudstaden i vinter? I så fall hvar?

En mångårig prenumerant.

N:r 186. Skulle någon vilja gifva ett godt råd, huru tre unga ensamma flickor af god familj skola kunna vinna tillträde till någon treflig klubb, och i så fall hvilken klubb skulle vara den bästa?

Klöfverbladet.

N:r 187. Hvilket vore rätta sättet att använda ett kapital på 4,000 kr. för att få ett eget hem? Skulle det ej vara lönande med något kafé med eller utan konditori? Skulle man först behöfva gå genom en tids lära på konditori?

N:r 188. Vill och kan någon säga mig orden till det poesistycke, däri följande ord förekomma: »red mig en graf mot öster»?

Filomeen.

N:r 189. Undertecknad, som är amatörfotograf frågar, hvar man kan få fotografier öfverförda på vykort, och hvad det kostar?

S. S—l.

N:r 190. Kan »Karla Rönne», »Tordis Uggla» eller någon annan af Iduns »visa» upplysa mig om, huruvida »valnötssaft» fås af valnötträdets blad, bark eller frukter samt om dylik saft finnes att köpa?

Eleonore v. S.

N:r 191. Huru skola de göra, som för sju år sedan utbytt sitt namn på »son» mot det mer särskiljande Leffler, under hvilket namn de nu äro kända och kyrkskrifna? Få de utan vidare behålla detta, eller skola de vidtaga några anordningar därför?

Regia Rex.

SVAR

Enhvar af Iduns läsarinnor uppmanas lifligt att till inbördes nytta i mån af förmåga besvara insända frågor. Svaren insändas till redaktionen, och angifves alltid tydligt nummer å den fråga de gälla. Åt de tre af våra läsarinnor, som under årets lopp tillfyllestgörande besvarat det största antal frågor, komma vi som en uppmuntran att vid dess slut utdela tre pris, hvartdera bestående af 25 kronor. Förden skull bör en hvar, som insänder svar, alltid underteckna med samma signatur.

N:r 85. »Olycklig nittonåring» skall säkerligen njuta en ostörd och djup sömn, om hon försöker följande medel: 1) arbete (härmed menas ej stillasittande arbete, utan att deltaga i husliga sysslor), 2) långa promenader två à tre gånger dagligen. För öfrigt en kall afrifning morgon eller afton. Ni märker snart hvilket bäst passar eder, och en mycket lätt aftonmåltid, helst två timmar innan ni går till sängs. Inga sömnmedel utan läkares tillrådan.

Olga.

N:r 85. Sömnlöshet kan vara symptom af mångfaldiga sjukdomar, som hvar och en fordra olikartad behandling och ej kunna affärdas på några rader i Iduns svarsspalt. Vänd er till specialist, professor Ribbing, Lund, d:r Geijerstam, Göteborg m. fl. Sömnlöshet kan också bero på öfveransträngning genom för mycket eller för enerverande arbete, genom ett mot hygienens fordringar stridande lefnadssätt. I hvilket fall som helst bör ni så mycket som möjligt vistas i fria luften, promenera, skaffa er utearbete af ett eller annat slag, gymnastisera, använd i rikligaste mått

№ 4711

Familje-Tvål

billig — varaktig.

Försäljes i ½-kilo-paket à kr. 1: 25, innehållande 5 stora eller 8 mindre stålar i olika färger och lukter.

kallt vatten — utvärtes naturligtvis, öfversköljningar — tag en hvarje afton, innan ni lägger er en duktig promenad, oafsedt vädrets beskaffenhet, förutsatt att ni för öfrigt är frisk. Stig upp om ni ej kan somna in, kläd nödtorftligen på er och tag en rumspromenad, ät en hård smörgås e. d., drick ett glas öl — och försök att skingra edra dystra tankar, ty det är väl ändå de som vid 19 år göra er så olycklig.

D.

— Duktigt kroppsarbete, stark motion, mycket frisk luft motverkar sömnlöshet. Försök att ha så frisk luft som möjligt i sofrummet, vädra grundligt strax före läggdags. Använd låg hufvudgärd samt sval betäckning. Ligg hellre på tagelmadrass än bolster. Ät en smörgås och drick ett glas porter på natten, om ni känner det omöjligt att somna. Har hört att det skall vara bra att använda en hufvudkudde, stoppad med torr, ej öfverårig humle.

Fru Brita.

— Rådfråga Iduns läkare! Genom redaktionens tillmötesgående mot prenumeranterna erhållas tillförlitliga råd af skicklig läkare kostnadsfritt.

K—a R—e.

N:r 86. Ja, flere sådana finnas. Hvad de åsyfta säger själfva namnet — filantrop (af det grekiska filos, vän, och a'ntropos, människa) betyder människovän, d. ä. en person, som på något sätt söker förbättra sina medmänniskors ställning. Fredrika Bremerförbundet torde kunna lämna er anvisning på lämpliga föreningar och sällskap för välgörenhetsarbete i hufvudstaden.

Olga.

Tandläkare
John V. Lindh-Hygrell,
17 Karlavägen 17. Allm. tel. 13057.
Hörnet af Sturegatan och Karlavägen.

Tandläkare Sjöquist
6 Sturegatan 6. Riks 4591. Allm. 5463.
Rådfrågning 2—3.

Tandläk. Elias Widfond
25 Regeringsgatan 25.
Träffas kl. 10—2 och ½5—½6 e. m.
Plomb. och insättning af artificiella tänder.

Doktor J. Arvedsons Kurs
i Sjukgymnastik, Massage och Pedagogisk gymnastik.
medför enligt kongl. maj:ts medgifvande samma kompetens och rättigheter, som en kurs vid Gymnastiska Central-Institutet.
Kursen 2-årig, börjar den 15 sept.
Prospekt på begäran genom D:r **J. Arvedson,** adr. Strömsborg, Stockholm.

Kronisk Snufva och Svalgkatarr
behandlas med inre smärtfri massage (med instrument) af
Professor G. Cederschiöld.
Träffas hvardagar 2—4. **Engelbrektsg. 5.**

Min nästa (ett-åriga **kurs för damer i Massage och Sjukgymnastik** börjar 1 Okt. (N:o 29 Regeringsgatan), Närmare genom prospekt.
Ständig adress Saltsjöbaden.
Dr. Emil Kleen.

Doktor O. Wides Kurs
i Massage, Sjuk- & Frisk-Gymnastik
motsvarande Gymn. Centralinstitutets kurs för kvinnliga elever. Upplysningar och prospekt genom Doktor O. Wide, Stockholm.

Damhårarbeten.
Peruker, Benor, Flätor, Länkar m. m. i tusental. Insänd hårprof så erhållas flera arbeten att välja på. Obs. Vi signera ej postpaket med **'Hår'**. Herr och Fru E. MALMBERG, 58 Klarabergsgat. 58.

Hårsjukdomar.
Såsom befordrande af hårväxten utbjudes en mångfald af medel, hvilka, såsom erfarenheten visar, äro overksamma eller skadliga.
Genom sin förmåga att **befria från mjäll** m. fl. **hårsjukdomar** och genom sin **fördelaktiga inverkan på huden** har fil. d:r P. Håkanssons Salubrin mot hårsjukdomar vunnit alltjämt ökadt förtroende och användning.
Allmänheten varnas mot efterapningar af fabrikatet.
Salubrin tillhandahålles i parfym-, speceri- och färgaffärer. Partilager hos **Geijer & C:o, Stockholm.**

INTET GOLFDRAG eller SKUROS mera om man använder FORSHAGA LINOLEUM MATTOR

Årets priskurant
å
alla slags
fiskredskaper
sändes **gratis** och **franco** på begäran.
A. B. Leidesdorffska Fiskredskapsfabriken.
Stora Nygatan 12, 1 tr., STOCKHOLM.
Allm. t. 28 48. Riks t. 22 26.

Japanskt Tvättsiden kr. 1,20
till kr. 2.— pr meter, porto- och tullfritt! Profver omgående; likaså af svart, hvitt och kulört **Henneberg-Siden** från 85 öre till kr. 20.85 pr meter.
G. Henneberg, Siden-fabrikant (k. & k. hofl.), **Zürich.**

Tag hvilken Stockholmstidning som hälst, jämför den med
Svenska Dagbladet
Välj sedan den bästa!

WIKLUNDS VELOCIPEDER 1902
Eröfrade på grund af sin öfverlägsna kvalité leveransen till Svenska Armén.
36 in- och utländska fabrikat täflade och pröfvades under 3 månaders tid.
Mångdubblad tillverkning, — Ytterligare nedsatta priser.
Velocipeddelar, alla slag, tillverkas på beställning.
Velocipedtillbehör i välsorteradt lager.
Reparationer af alla slags velocipeder.
Aktiebolaget A. Wiklunds Velocipedfabrik,
Utställning & Minutförsäljning: 8 & 9 Norrbro.
Kontor & Fabrik: 24 S:t Eriksgatan, Stockholm.

Stockholms Dagblad
Morgon- och Aftontidning.
Observera Stockholms Dagblads rikhaltiga, lättlästa, illustrerade
Söndagsnummer.

Damer
Goda Dam-Velocipeder
billigast i
A. OBELINS Velocipedaffär,
19 & 21 Vasagatan 19 & 21.
OBS.! Lärarinnor och **Skolungdom** erhålla **20 proc.** å priskurantens priser. Begär priskurant.

Balberg Sanatorium.
— Hvilo- & rekreationsanstalt. —
Gudbrandsdalen, Norge.
Ovanligt vackert läge, utmärkt luft, billiga priser, kristlig anda. Prospekt i Fosterlandsstiftelsens bokhandel, Stockholm, Wettergren & Kerber, Södra Hamngatan 21, Göteborg, samt hos **inspektör H. Jespersen, Hamar, Norge,** som mottager anmälningar och besvarar förfrågningar.
OBS.! Lungsiktiga mottagas ej.

HYGIENISKA BARNSKODON.
Största lager på platsen af hygieniska barnskor, **egen tillverkning.**
OBS.! Använd endast skodon af naturlig form för Edra barn, på det att icke deras fötter under uppväxtåren må bli förstörda.
5 Biblioteksgatan 5.
A. T. 11763. E. FRYKLUND. A. T. 11763.

Örebro
Ett-öres Pepparkaka
Synnerligen god!
[6

N:r 90. Egentligen saknar man praktik i att dylikt paktum eller äktenskapsförord ändras. Om giftoman utfärdar en sådan handling för t. ex. en dotter vid dennas giftermål så sker det ju för att gifva henne skydd i ekonomiskt afseende. Men ni kan naturligtvis öfvertala denne att annullera handlingen, likasom ni ju alltid äger rätt att skänka bort er egendom när det er lyster. Om ni ej tillfyllest formulerat er fråga, är bäst ni vänder er till jurist.

Olga.

N:r 91. Hör efter i musikhandeln, t. ex. Abr. Lundquists.

Olga.

N:r 92. Norrlandsfru tillrådes vända sig till professor E. Schmiegelow, Nørregade n:r 18, Köpenhamn.

Skånska.

— En för sin skicklighet bekant specialist är professor Mygind, Köbmagergade 60, Köpenhamn.

Olga.

N:r 93. Tag trasorna i de färger som finnas, blanda dem hur som helst, men tag ingen trasbit längre än 1 meter. Dylik trasklippning behöfver ej blifva så svår, om ni på symaskin syr ihop färger af skilda slag och sedan klipper dem. Af tarfliga mattor tycker jag dessa blifva bäst.

Moster Emma.

— Köp första häftet af »Moster Emmas väfbok», pris 1,35. Erhålles mot postförskott från utgifv., adress Kuddby.

Naemi.

N:r 94. Köp i bokhandeln planschverket »Nationaldräkter i färger» (kabinettsformat). Ni kan då välja själf.

Welleda.

— Låt er egen smak råda med afseende å val af dräkt — sy den själf kan ni alltid. Modeller finner ni å Nordiska Muséet, dessutom finnas flera arbeten att få i bokhandeln, där svenska nationaldräkter i naturtrogna färger finnas upptagna. Äfven sådana kort, som användas till jul- och nyårskort o. s. v., kunna för ändamålet brukas.

Olga.

N:r 95. »Ung, oerfaren fru» bör skaffa sig den lilla boken »Kort handledning i mjölkhushållningens grunder och smörberedning» af Nils Grotenfelt. Pris 50 öre.

Welleda.

— Fastän jag ej är moster Emma är jag dock hugad att svara på era frågor. Ställ mjölken i ett lagom kallt, väl ventileradt rum. Af 5 kannor mjölk bör ni få 3 hg. smör. Om mjölken ej med fördel kan säljas, så använd den i hushållet, ty mjölkmat är alltid hälsosammast och billigast. Jag brukar, då jag har godt om mjölk, göra sand- eller mesost. Mjölken ställes varmt så att den surnar, men ej mer än att den ej håller att koka, därpå ställes den öfver elden, så att den ystar sig. Osten blandar jag upp med söt mjölk och ett par ägg, socker och kanel och får däraf en god ostkaka. Af vasslan kokas mesost. Värmegraden vid kärningen bör vara 18 grader, men när grädden börjar skära sig, bör den vara kallare.

Ann. Y.

— Att köpa separator till så litet mjölk, kan ej löna sig, ej heller kan en dylik liten gård hålla två jungfrur. Skall ett dylikt jordbruk gå med förtjänst, måste husbonden arbeta som en dräng och frun som en piga. På de små gårdarne i min hemort göder man kalfvar och tillverkar endast smör till hushållet. Grädden bör hafva 16 graders värme vid kärningens början. Den lilla del af kärnmjölken, som ej åtgår till hushållet få svinen. Nu då sillen är så dyr, användes den mindre än förr. Tjänstfolket tycka numera om kaffe och smörgås, till ett mera barbariskt tidehvarf hörde bruket af lungkorf, salt kött och slarfsylta. Margarinsmör äta de gärna, äfvensom fläsk. Nu som nötkreaturen äro så dyra, tycker jag ej att det är skäl i att slakta för tjänstfolkets räkning. Att köpa ett nötkreaturshufvud och koka soppa på blir billigt. Af ett hjärta kan väl göras köttbullar. Af potatis göres alla möjliga slag af puddingar och pannkakor, till hvilket serveras antingen smör eller lingon. Bruna bönor med kokt fläsk är högtidsmat. Kaffet måste alltid vara starkt och rikligt om »stället» skall vara bra.

Moster Emma.

Stomatol-Tvål
beredd af de finaste oljor, är till följd af sin stora Stomatolhalt utan gensägelse den bästa i handeln förekommande tvålsort för hudens rationella vård. (B)

N:r 96. Med 10,000 kr. kapital torde ni kunna börja en sådan affär och förtjäna åtminstone så mycket att ni ogift kan försörja er.

Elna.

— Som ni nog vet, är det ej så lätt att blifva bokhandlare, då därtill fordras kommissionslager från förläggarne, hvilket är förenadt med stora svårigheter att erhålla. Jag känner till förhållanden i en stad på 6,000 innevånare med en bokhandel. För några år sedan sökte en person med goda referenser och rekommendationer rätt att erhålla kommissionslager — men det afslogs. Och att ligga inne med ett boklager i fast räkning blir en mycket dyrbar affär. Till en pappersaffär med tillhörande fordras nog ej så mycket. Naturligtvis kan ni ju då ock hafva ett mindre lager af psalmböcker, religiös litteratur m. m. För ett par tusen kronor bör ni kunna få ett litet vackert lager — äfven för mindre t. o. m. för »ingenting», om ni vill beträda kreditens knaggliga stråt. Inredning af lokal till passande butik får ni kanske bekosta själf — åtminstone känner jag sådana fall. Det blir i så fall nog ett kännbart plus i omkostnaderna. En med kuranta varor försedd — tag ej genast till med för stort lager — pappersaffär, åt hvilken ni kan personligen ägna er, bör nog med tiden gifva er en god utkomst. Lycka till!

De.

N:r 97. Norrlandsfru bör resa till någon af de mindre badorterna inom södra eller mellersta Sverige. Billiga och lugna sådana äro Djursätra i Västergötland, Adolfsberg nära Örebro i Nerike, Johannesberg vid Köping i Västmanland m. fl. Vid större städer såsom Kristiania m. fl. är det alltid dyrt. Hvad resan kostar får man reda på i hvarje kommunikationstidning eller tidtabell.

Ann. Y.

— Vid Åre i Jämtland var åtminstone för 4 à 5 år sedan ej alls dyrt att uppehålla sig, tvärtom billigt. Norge är under somrarne öfversvämmadt af turister, och vid nästan alla sanatorier är det till följe däraf mycket dyrt. Resorna äro det minst dyrbara.

Olga.

— Ragunda socken i Jämtland kan rekommenderas som angenäm sommarvistelseort. Landskapet är bekant för sin storslagna och vackra natur.

Welleda.

— Jag ville råda Norrlandsfru att göra ett försök med en sommarsejour på det vackra Visingsö. Ni kan där för moderata priser erhålla såväl bostad som alla lifsförnödenheter — för den händelse ni vill hafva eget hushåll. Äfven pensionater finnas. Af turistföreningens ombud på ön erhåller ni alla nödvändiga upplysningar och adresser. — Ämnar ni er till Kristianiatrakten, vill jag rekommendera Pensionat Fozheim pr. Slemdals station vid Holmenkoll-banan. Moderata priser, härliga skogsvandringar. — Resekostnaderna finner ni ju lätt genom att skaffa er en tidtabell. Närmaste bokhandel kan ju lätt skaffa er en norsk sådan. Till Visingsö får ni lämpligast, om ni kommer norrifrån, via Motala. Vill ni fara till Jämtland rekommenderas varmt ett uppehåll vid Drommen — pensionat — i Bydalen; ägare Per Bertilson. Från Östersund får ni med ångbåt öfver Storsjön till Hallen. Ni bör naturligtvis på förhand betinga er rum och underrätta om när ni kommer, så att skjuts kan möta i Hallen.

D.

Glas- och Porslinsserviser samt Husgerådsartiklar
i största urval.
Billiga bestämda priser.
Aktiebolaget
Brising & Fagerström,
24 Regeringsgatan 24
STOCKHOLM.

TIDSFÖRDRIF

REBUS.

stek
Haha lc

INGEGERD.

CHARAD.

Mitt *första* är ett djur,
Mitt *andra* likaså,
Mitt *hela* sjung's i moll och dur,
Men aldrig nå'nsin utaf två.

LOTTEN.

ANAGRAM.

De sköna först.
Vi därför börja
Med namnet på en nordisk mö.
En ungersven
Vi sedan spörja,
Om han vill för den sköna dö.
Uti sitt namn han redan bär
Fem typer, som ock hennes är.

Den ungersven
Bör tapper vara,

Profva Wasa-Bryggeriets Pilsnerdricka. Allm. 3057. Riks 1073.
Öfriga maltdrycker rekommenderas.

ÖSTERMALMS
Högre läroanstalt för flickor,
13 Kommendörsgatan 13.
Anmälningar för nästkommande skolår mottagas kl. 1/2 12—1/2 1 midd. i skolan och kl. 1/2 5—1/2 6 e. m. hos läroverkets rektor **d:r Eugène Schwartz,** Greftureg. 46.
Inträdesprövningar verkställas före vårterminens slut, om så önskas.
Läroverket, som har **dimissionsrätt**, bereder för mogenhetsexamen å real- och latinlinjen. — **Nybörjare** (äfven **gossar**) mottagas.

Fru EMMA BERGHULTS
Pensionat i Lysekil
rekommenderas.

Brunns- o. Badinrättningen
Alsbäck.
Härligt läge vid Gullmarsfjorden, 1 mil från Lysekil. Varma och kalla bad. Fiske, segling, lawntennis. Vidsträckt vacker park. Utmärkt kök. Rum med goda sängar. Billiga priser. Rikstelefon. Vidare genom **Olga Dahl**, Lysekil.

Kongl. Gyttjebad- och Brunnsanstalten
LOKA
Säsongen 9 juni—9 augusti.
Naturskönt läge. — Utmärkta gyttjebad. — Massage och sjukgymnastik.
Medicinska förfrågningar besvaras af Intendenten Lifmedikus Jacobson, adres till 5 juni Stockholm, Birger Jarlsgat. 4. Hofkamreraren Carlstedt, Grythyttehed, emottager rumbeställningar och sänder prospekt. **Styrelsen.**

Mariehamns badanstalt
och
Möckelö hafsbad
på Aland.
ÖFVERLÄKARE: D:r Johannes Hoving.
SÄSONG 14 juni—30 augusti 1902.
Begär prospekt af badkamreraren i Mariehamn eller öfverläkaren.

Läkare:
D:r Wald. Lindblom.
Saison: **15 maj—15 sept.**
RINDÖ
Rumsbeställningar per tel. Österm. 1112, efter 15 maj Vaxholm, Rindöbaden.
brunn, bad och sanatorium
— *RINDÖBADEN.* —
Naturskönt läge vid stora segelleden, 1 1/2 timmas färd från Sthlm med Vaxholmsbåtarne. Yppersta järnvatten. Första klassens varm- och kallbadhus. Lämplig kurort för fall af blodbrist, konvalescens m. m. Sjukgymnastik och massage meddelas af Frih. C. G. Creutz. Enkelrum och dubletter, alla med verandor, i det härligt belägna sanatoriet. Begär prospekt.

För Husmödrar
För Sömmerskor
Bäst, elegantast, modernast
är
Iduns Modetidning.
Prenumerera genast
i närmaste postkontor eller bokhandel för 2:dra kvartalet om Ni vill erhålla vårt lands innehållsrikaste modetidning.
Prenumerationspriset är för kvartal å planschupplagan **endast kr. 1.50,** å den andra upplagan **endast 1 krona.**
För Sömmerskor
För Husmödrar

HERM. MEETHS STOCKHOLM.
Sybehör, Modevaror och Garneringsartiklar
för Damsömnad.
Order fr. landsorten exp. mot efterkraf franko, då beloppet uppgår till **20 kr.**

DORSIN,
ett enastående polérmedel för renoverande af alla slag polerade och lackerade föremål, där glansen genom ålder och nötning gått förlorad. Lämnar **verklig, varaktig polityrglans,** utan fettbeläggning. Ej att förväxla med hittills utbjudna s. k. polérmedel. Erhålles hos färg- och materialhandlare samt i parti hos fabrikanterna **Dorch, Bäcksin & C:os Aktiebolag, Göteborg** och **Stockholm.**
Profflaskor till landsorten mot 1 kr i frimärken.

Pristäflan.
Skånska Trädgårdsföreningen har som pris för bästa populära skrift innehållande
Handledning i konservering och anrättning af grönsaker och frukter
utsatt ett belopp af **Ett hundra femtio (150) kronor.**
Täflingsskrift, som i tryck bör omfatta minst 32 oktavsidor, skall före oktober månads utgång vara insänd till Föreningens Sekreterare, adress **Lund.**
STYRELSEN.

(Utdrag. Fortsättning från föreg. n:r.)

Omkring 15 barn ha härstädes under senare halfåret 1901 med stor fördel användt detta preparat och särskildt har jag dagligen kunnat se dess gynnsamma verkan hos min egen son, som under 7—9 månader fått Dynamolmjölk. Då sättet, hvarpå ett barn under de första 9 månaderna uppfödas, är så godt som afgörande för hela dess framtida hälsa, emedan senare ju annan lämplig föda kan tilläggas, kan Dynamol-preparatet ej nog framhållas såsom för nämnda ålder lämpligare än alla andra preparat, som hittills af mig pröfvats.

Skellefteå den 10 januari 1902.

H. WILH. SJÖGREN,
Praktiserande läkare.

Fortsättning följer i nästa n:r.

Dynamol till salu å alla apotek.

Ty ett vårt tredje hör han till,
Och kommer land
Och kung i fara,
Han trofast dem försvara vill,
Och kanske då, för dem och mö,
På ärans fält i skönhet dö.

Det var en gång,
Strax före jul;
Vårt fjärde var det icke än,
Men månen stod,
Så rund och gul,
I skyn. Då gick han till sin vän
Att få af henne blott en blick,
Förr'n han till dagens möda gick.

Han henne fann
Re'n uti köket,
Där hon vårt femte redde till,
Ty sådant hör
Till julestöket,
Så visst som kräftor kräfva dill.
Ett litet nystärkt huckle bar hon,
Och nätt och fin, som alltid, var hon.

Vår ungersven
Helt taktfullt dröjer
På tröskeln, ty man måste ju
Vårt sjätte ta
Och sådant röjer
God ton — när klockan ej är sju.
En nick han får dock, och betagen
Han går till arbetet för dagen.

ONKEL SET.

ARITMOGRYF.

1	5	1	6	7	2	8	1	9	3	10	3
2	11	3	12	2	1	6	7	10	6		
3	1	6	7	3	10	1	2				
4	9	14	5	1	6						
5	8	5	1	3	1						
6	5	15	3								
7	12	11	11								
8	7	15	3								
9	14	16	2	10	6						
10	17	15	5	4	3	18	6				
11	2	8	14	6	6	19	12	2	4		
12	16	3	1	2	14	5	14	10	6		
13	8	3	18	20	8	10	4				
14	4	3	1	6	1						
15	14	6	6								
16	17	1	7	7	1						
17	9	1	3	14	10	2	4	1	7		
18	8	1	5	9	1	3	2	5	18	4	4

Siffrorna i ofvanstående figur utbytas mot bokstäfver, hvilka, om de äro rätt funna, gifva följande beteckningar: 1) tjänsteman, 2) fågel, 3) mansnamn, 4) konung, som abdikerat, 5) kvinnonamn, 6) hjälpmedel för döfva, 7) födoämne, 8) musikterm, 9) norsk författare, 10) feg karl, 11) varmt plagg, 12) republik, 13) spel, 14) fågel, 15) flod, 16) djur, 17) stad, 18) numera slopad fästning i Sverige.

Midtelradens bokstäfver bilda namnet på en svensk skald.

ELSA.

GEOGRAFISK SIFFERGÅTA.

Följande siffror ersättas med bokstäfver, så att ordens begynnelsebokstäfver utgöra namnet på en svensk stad och slutbokstäfverna namnet på ett svenskt landskap.

7, 5, 10, 3, 9, 13, 5, 8 = stad i Sverige,
5, 3, 11, 5, 9, 13, 10, 5 = ett kloster,
10, 6, 11, 5, 3 = stad i Estland,
3, 14, 4, 12, 12, 5, 2, 9 = provins i Frankrike,
9, 6, 12, 6, 1, 5, 3 = flod i Afrika.
13, 6, 12, 6, 10, 2, 17, 17, 5 = Ö i Atlantiska hafvet.
5, 12, 13, 11, 6, 10, 18, 6, 12 = stad i Belgien.
8, 5, 3, 9, 3, 5, 12, 8 = landskap i Sverige.

NADÈGE.

GADUS'
"Sillsardiner"
rekommenderas såsom ett närande och välsmakande **färskt** födoämne.
Bruksanvisning medföljer hvarje burk.
(5)

PERSON-NAMNSFYRKANT.

	1	2	3	4
1	a	a	a	a
2	e	i	i	o
3	l	l	r	r
4	s	s	v	v

MÄRTA.

ORDGÅTA.

1) Ordning bland fåglarna,
2) bruk i Jönköpings län,
3) pseudonym för en svensk romanförfattare,
4) ett fodral,
5) engelsk statsman,
6) grekisk tragediförfattare,
7) ädelsten,
8) ö i Polynesien,
9) konungarike på Balkanhalfön,
10) italienskt furstehus.

Äro orden rätt funna, bilda deras begynnelse- och slutbokstäfver namnen på två städer i Sverige.

MÄRTA.

LÖSNINGAR

TILL TIDSFÖRDRIFVET I N:R 19.

LOGOGRYFEN: Nobelprisen: Ibsen, bris, Leo, Per, Polen, Lisen, pris, Nilen, poler, ben, rep, linne, Inn, Elbe, Nobel, Eris, Eol, pennor, sele, prins, Nils, reson, nors, spel, pinne, ris, lin.

MOTSATSERNA: Dag och natt.

OMKASTNINGSGÅTAN: Alfhild Agrell: ametist, lyra, fartyg, harf, ilgods, logogryf, dockskåp, aderton, granträd, renhjord, ekorre, lagman, Lovisa.

KORSARITMOGRYFEN: Helena, träsko, lärkan, eskort, Blaren, vantar.

ARITMOREMET: Kejsarinna: Janne, Anna, Sara, Erik, Kina, kanna, ren, skinn, Skara, kaja, ankare, Jena, krans, sirén.

BOKSTAFSGÅTORNA: Tacka — ticka, fonograf — fotograf.

LÄNKGÅTAN: Segelduk: se-seg-segel-eld-du-duk.

BREFLÅDA

REDAKTIONENS BREFLÅDA:

»De förbisedda». Tack. Godt. Skall komma.

Dolores Swahn. Manar näppeligen till fortsättning.

Cajus heter en ung diktare, som förvärfvat »den första kyssen» från sin utvaldas läppar under så underbara naturförhållanden, att vi ej kunna motstå frestelsen att här i dess helhet meddela det poetiska protokoll, han sändt oss af den märkliga tilldragelsen. Det synes oss, att de sällsamma himmelska fenomen, som åtföljde den, böra vara af ett visst intresse till och med för — meteorologiska anstalten!

Jag satt en sommarnatt invid en flickas sida
Inunder lummig ek, hvars löfverk sträcktes vida.
Vi suttit länge så: då solen nyss försvann,
Och vågen, domnad re'n, sin ro vid stranden fann;
Då fästet lystes upp af norrskens vilda lågor,
Och hvarje ljud förtogs i rymdens etervågor,
Då månen silfverspäng utöfver vattnen slog,
Och vinden ödsligt, hemskt igenom eken drog.
Vi suttit länge så, i tysta sommarnatten,
Och skådat länge än de lundomgifna vatten.
Jag såg med tjusning på naturens skådespel,
En himmel och en jord, som fängslade min själ.
Jag såg, i tystnad sänkt, försänkt i ljufva drömmar,
En himmel täckt utaf vildt norrskens etterströmmar. — — —
Jag vände ögat mot min flicka och jag fann
En blick, som skarpare än vilda norrsken brann;
Två ögon brinnande mer klart än solens lågor,
En barm, som sakta gick i tvenne hvita vågor. — — —
En sällsam dallring for igenom själens sträng,
En doft af poesi spreds öfver fält och äng.
Och munnen log och snart de tvenne ögon lyste
Af kärleks feberglöd, och tvenne läppar myste.
Då böjde jag mig ned, helt tyst, och så jag vann
Den allra första kyss, på mina läppar brann.

Oguh. Lämpar sig ej för oss!

Icibus. Rent omöjligt — det borde ni nästan själf ha insett!

Thw. De nämnda fotografierna veta vi oss ej ha emottagit.

EXPEDITIONENS BREFLÅDA:

»A. N.», Göteborg, torde insända ytterligare 1 kr. 25 öre.

»Ola», Örebro. Minimipriset för annons är 1,60.

FYRTORNETS KONSERVER
GULDMEDALJ I GEFLE 1901
GRÖNSAKER: Sockerärtskidor, Spenat, Ärter, Haricots verts m. m.
FISKKONSERVER: Fiskbullar, Inkokt makrill, Inkokt ål, Fiskpudding m. m.
KÖTTKONSERVER, VILLEBRÅD, FÅGEL & SOPPOR
REKOMMENDERAS!
Fullständig priskurant hos Hrr Delikatesshandlande i Stockholm, Göteborg & landsorten.

UNDER SOMMAREN läses mycket och det är således nödvändigt köpa böcker billigt. Skrif genast ett brefkort och rekvirera ny REALISATIONS-KATALOG från BJÖRCKS ANTIKVARIAT och BOKHANDEL 62 Drottninggatan 62 STOCKHOLM
Obs! Sändes gratis och franco.

Guldmedalj i Gefle 1901
för
utmärkt grafisk konst
(illustrationstryck, litografi och kemigrafiska reproduktioner)
tillerkändes
IDUNS KUNGL. HOFBOKTRYCKERI

Hålland — Pensionat Edenquist — Jämtland
öppnas åter den 15 juni.
Upplysningar meddelar Sv. Turistföreningen samt Fr. Edenquist, Hålland.
OBS.! Lungsotspatienter mottagas ej!

FROMS VELOCIPEDER
OBS.! Priserna nedsatta. Begär priskurant. äro utmärkta och af alla, som använda dem, mycket omtyckta för deras stora hållbarhet o. stadiga, lätta gång.
PER FROMS Velocipedfabriks Aktiebolag
(Kongl. Hofleverantör).
STOCKHOLM, Mäster-Samuelsgatan 34.

Sundsvalls Enskilda Bank
2 A Kungsträdgårdsgatan 2 A.
Sparkasseränta 4 proc.

På Wahlström & Widstrands förlag har utkommit:
Esaias Collin.
Spelman Hjärts visor.
Pris Kr. 2.50.
»En **hemmets skald** är Esaias Collin **som få**, en i hög grad sympatisk skald, som kommer att blifva **läst** och **älskad.**» S. P.
»En sympatisk författarepersonlighet talar ur dessa dikter. Deras tonfall är på samma gång försynt och manligt, formen flärdlös men ändock konstnärlig, uppfattningen positiv och haltfull». Ö. D.

Elever mottagas fortfarande i Örebro Väfskola.
NINA von ENGESTRÖM.

KNEIPP BADEN Vattenbad m. m.
Elek. ljusb. Hetluftsb. (fr. 100° C.). Sandbad.

Banyuls Trilles.
Ett aptitgifvande, magstärkande vin, afsedt för konvalescenter och svaga personer i allmänhet. Rekommenderadt af många hrr läkare.
Pris pr butelj kr. 3,50 hos
HÖGSTEDT & C:o,
Stockholm, 32 Regeringsgatan.

Fru Stina Rodenstams
Slöjd- och Hushållsskola,
Hudiksvall.
Om skolan se Idun 20 juli 1901 och N. P. Ödman i Vårt Land 14 dec. 1901.

OM NI ICKE SER NAMNET
Lea & Perrins
PÅ SÅSEFLASKAN, DESS OMSLAG OCH ETIKETT, BEVISAR DETTA ATT NI ERHÅLLIT ETT SÄMRE SURROGAT.
ENDAST LEA & PERRINS' ÄR ÄKTA.
FRÅGA EFTER OCH YRKA PÅ ATT FÅ LEA & PERRINS DEN ÄR TILLVERKAD EFTER ORIGINAL RECEPTET. UNDVIK ALLA ANDRA SÅKALLADE WORCESTERSHIRE SÅSER.
DEN EGER PÅ GRUND AF SIN ÖFVERLÄGSENHET VERLDSRYKTE OCH ÄR DEN FÖR FISK, KÖTT, JUS, VILDT OCH SOPPOR BÄST KÄNDA SÅS.
DEN ÄR BETYDLIGT ÖFVERLÄGSEN ALLA ANDRA SÅSER.
Orginal & genuin WORCESTERSHIRE Sås.
En gros försäljare Lea & Perrins, Worcester; Grosse & Blackwell, Ltd., London; och de flesta exportkryddkramare.

HUSQVARNA VELOCIPEDER
stå främst ifråga om styrka, lättgående & elegans.
Begär priskurant!
Försäljning genom Husqvarna Depoter och öfriga återförsäljare i Stockholm och landsorten.

Extra fina rökta Skinkor

(Yorksaltning)
hos
Slakteriaktiebolaget Norrmalm,
Kungsgatan 10, Karlavägen 22, Kungstensgatan 25.

KAMRATEN,

illustrerad tidning för Sveriges ungdom,

ar genom sin varmt fosterländska och verkligt ungdomsfriska nda hos såväl föräldrar och målsmän som hos de unga själfva llt mera befäst sin rangställning som **vårt lands förnämsta ngdomsblad.**

Pris för helt år 3 kr., halft år 1: 75.

Alla numren från årets början kunna ännu erhållas.

Vykortsbyte sökes med Sverige af **Blonda Engström,** Dalsbruk, Finland.

Vackra vybrefkort

fver Jönköping och dess härliga omgifnin-ar: Husqvarna, Taberg, Vistakulle, Vi-ingsö, Grenna m. fl. expedieras från **Nord-strömska bokhandeln, Jönköping,** efter förut insänd likvid i frimärken, 1 krona för 2 st., 5 kr. för 100 st.

När vårbruket i trädgården

börjar, är **Trädgårds-Tidningen,** Sveriges facket **enda veckotidning,** utmärkt att ha till hands. Det är en ypperlig hjälpreda. **Trädgårds-Tidningen** kostar på posten för helt år (52 n:r) endast **2 kr.** Alla n:r från årets början erhållas. Prenumerera genast! (G. 23092)

Hvarje häfte af **»Moster Emmas Väf-bok»** kostar 1 krona 35 öre. Första häftet mattor. Andra häftet gardiner, promenad- och bruddräkter m. m. Erh. mot postf. från utg., adress **Kuddby.**

Läs och märk!
Af alla ekmöbler fås de bästa från **Ekmöbelfabriken i Nyköping.** Begär priskurant.

Eda Sanatorium och Järnkälla.
Säsong 10 juni—1 sept.
7 km. fr. Charlottenberg, Värmland. Naturskönt läge. God restauration. Förträfflig järnkälla. Utmärkta gyttjebad och andra vanliga bad serveras. Priset pr vecka för mat och rum från 24: 50 till 38: 50. Prospekt på begäran från doktor Grill, adress till 1 juni Falun, sedan Eda Sanatorium, Charlottenberg.

Prenumerera på KAMRATEN

BRA! BILLIGT!
Promenaddräkter (Jaquett och Kjol) efter beställning af utm. goda varma tyger från **35 kr.** i ett för allt.
FRU ÖRNS ATELIER, 19 Tunnelgatan.
Obs.! Bal- och Supédräkter. Välkänd, eleg. stil

Toilettpapper,
af bästa kvalitet, sändes mot efterkraf i paket à 2 eller 5 kr. fraktfritt pr järnväg från **Bäckhammars Nya Aktiebolag,** adr. Värml. Björneborg.

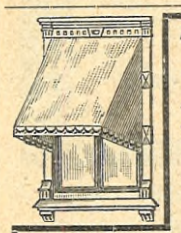

MARKISER
PERSIENNER
TÄLT, FLAGGOR
PRESENNINGAR
SEGELDUK
HÄSTTÄCKEN
MATTOR

P. ERICSSON & Co
Hufvudkontor: GÖTEBORG
Filialkontor: STOCKHOLM

Lånbibliotek
om c:a 3,500 band, säljes nu genast till ytterst billigt pris. Svar till »L—b», Iduns exp. f. v. b.

En bildad dam önskar dela våning i Stockholm med en medelålders dam. Svar ill »Delad våning», Iduns exp.

Ressällskap sökes.
En 30-årig dam, som från 1 juli önskar tillbringa 5 veckor i fjälluft i Norge söker härmed ressällskap. Referenser lämnas och önskas. Svar till »E. L.», p. r. Marstrand.

LEDIGA PLATSER.

BARNFRÖKEN med godt handlag, frisk och stark, får inom en månad plats i tjänstemannafamilj uteslutande för vård af ett två års barn. Af sökanden, som bör äga bildning och ett angenämt, tillmötesgående sätt, fordras längre tids vana vid ordentlig och samvetsgrann skötsel af mindre barn. Lön 15 kr. pr mån. Svar med fotografi och rekommendationer snarast till »Samvetsgrann», Falun, p. r.

För lärarinnor, som önska platser, finnas goda sådana anmälda, äfven för hushållskun. flickor å Nya Inackorderingsbyrån Brunkebergsgat. 3 B, Sthlm. Etab. 1887.

Barnsköterska,
frisk, pålitlig, välrekommenderad och barnkär samt från ett godt hem kan få plats att sköta och tillse ett par små barn uti finare familj, där husjungfru och kokerska dessutom finnes. Den som förut handhaft barn föredrages. Kunnighet i sömnad önskvärd. Deltagande i tvätt åt barnen förekommer äfven. Svar utbedes till »M. A. A.», Göteborg, p. r.

Vid **Christianstads elementarläroverk för flickor** är plats ledig med tillträde vid instundande höstermins början för lärarinna med undervisningsskyldighet hufvudsakligen i historia och geografi, äfven på skolans högre stadier, och därjämte antingen i modersmålet eller tyska språket. Lön 1,100 kr. med ålderstillägg och bidrag till pensionsafgift; sex månaders uppsägning.

Ansökningshandlingar, ställda till Styrelsen för Christianstads elementarläroverk för flickor insändas före 10 juni till läroverkets föreståndarinna, fröken Laura Lovén, Christianstad.

Aktiebolaget Christianstads elementarläroverk för flickor.
STYRELSEN.

För en rask, hurtig och ordentlig flicka med fördelaktigt utseende och godt sätt att bemöta kunder, finnes plats nu genast å mindre Hotell i småstad. Blifver ansedd som familjemedlem. Närmare genom fru Judith Karlander, Borås.

För en snäll och bildad flicka som har lust att lära såväl finare som tarfligare matlagning, finnes plats nu genast i pensionat i stad. Musikalisk har företräde. Svar till »J. K.», Borås.

Van lärarinna, som under sommaren mot fritt vivre och fria resor vill handleda 3:ne elever i ferieläsn. och musik, erhåller plats. Svar till Apoteket, Odensbacken.

Ledig plats.
Sköterskeplatsen vid Nordmalings sjukstuga blir ledig den 1 juli. Befattningen, med hvilken är förenad skyldighet att föreståhushållet, allönas med 300 kr. samt fri kost och bostad och fri hitresa. Ansökningar, åtföljda af betyg och uppgift om ålder insändas före den 1 juni till Doktor Herman A. Melén, Nordmaling.

Examinerad sjuksköterska sökes för Almundsryds kommun, Kronobergs län. Lön 600 kr. pr år. Ansökan med betyg ställes till Styrelsen för Almundsryds sjukvårdsförening, adress Ryd, före maj månads utgång.

På herrgård i Sörmland önskas till hösten undervisningsvan, något musikalisk, småskollärarinna för en 7-årig gosse. Den som genomgått elementarskola har företräde. Skall äfven deltaga i husliga göromål och handarbeten. Lön 100 kr. Svar till »S. L.», Iduns exp. f. v. b.

Föreståndarinneplatsen
vid Smålands Idiothem å Nannylund vid Eksjö, är ledig att tillträda den 1 augusti innevarande år.

Till styrelsen ställda ansökningar skola vara inlämnade senast 10 juni. Närmare upplysningar lämnas af styrelsens ordförande, adress Eksjö.

STYRELSEN.

Husföreståndarinneplats.
För ett mindre och tyst och stilla landthushåll i naturskön trakt af bergslagen, sökes en allvarlig och verkligt godhjärtad kvinna, med fast föresats att blifva i moders ställe för en medelålders änkemans 4 barn i ålder mellan 6—12 år. Platsen får tillträdas nu genast eller längre fram. Svar med löneanspråk till »L. S.», Gusselby p. r.

I familj på landet önskas en enkel anspråkslös flicka, som mot fritt vivre under sommarferierna vill undervisa två barn i första grunderna uti musik samt handarbete. Om så önskas, kan hon på lediga stunder få deltaga i hushållet. Skriftligt svar till »L. N.», Nerikes Allehandas kontor, Örebro.

Lärarinna med undervisningsskicklighet i vanliga svenska ämnen, språk, musik och handarbeten, får plats 1 sept. å järnbruk i Närike för att läsa med 2 flickor om 9 och 11 år. Svar till »Signe och Greta», Iduns exp.

Lärarinneplats
vid Arboga elementarskola för flickor med undervisningsskyldighet hufvudsakligast i historia och tyska språket blir ledig att tillträda vid nästa läsårs början. — Kompetens: examen från högre lärarinneseminariet eller därmed jämförlig utbildning. Lönen lägst 1,000 kr. och stadgad pensionsafgift. Ansökningshandlingar insändas före 25 maj 1902 till styrelsen för **Arboga Elementarskola för flickor.**

PLATSSÖKANDE.

Värdinna.
En bildad, musikalisk dam, 40 år gammal, fullt kompetent att sköta och förestå ett hem, önskar nu genast plats hos ungkarl eller änkeman. Utmärkta referenser. Svar till »Godt lynne 1902» under adr. S. Gumælii Annonsbyrå, Stockholm.

PLATS för sommarmån. önskas ant. som lärarinna, hjälp och sällsk. eller skrifbitr. Sök. har flerår. undervisningsv. samt är musikalisk. Fritt vivre, fri resa. Ref. lämnas. Svar t. »Eng. spok. 02», Iduns exp.

En stadg. arbets. flicka, önskar i sommar plats i liten lättskött fin affär, el. i trefligt hem (hälst där sång och musik idkas), eller ock att ensam sköta hemmet åt ensamt fruntimmer, hälst i Sthlm eller dess närhet. Svar till »Sigrid», Delsbo.

KV. SJUKGYMNAST som genomgått 2-årigt institut, önskar plats i familj öfver sommaren. Svar till »E.», Postkontoret Riddargatan p. r.

KV. GYMNAST
med flerårig praktik och goda rekom. önskar plats i familj på landet. Svar till »A. B.», Iduns exp.

ENGELSK DAM önskar under sommarmånaderna plats i bildad familj, hälst i närheten af Stockholm. Svar till »Z. 1902», Iduns exp.

ENGLISH LADY wishes position as companion for the summer months. Answer to »June», Iduns exp.

22-årig norrländska, tjänstemannadotter, skicklig i hushållsgöromål samt handarbeten, önskar lämplig plats, hälst i Norrland. Bekostar sig själf resan. Svar till Sigrid Anderson, Viktoriagatan 5, n. b., Göteborg.

Om någon äldre bildad dam, skulle vilja mottaga en ung, bildad, musikalisk flicka, som sällskap, torde svar godhetsfullt lämnas till »Gladt sällskap», Södertelje p. r. Goda rekom.

Guvernantplats sökes till hösten af 19-årig flicka. Betyg från 8-kl. läroverk och föreg. plats. Sökanden kun. i musik. Vistats i Tyskland. Svar med löneuppg. till »Elsa», Helsingborg p r.

SJUKSKÖTERSKA, utexaminerad, önskar medfölja patient på resa eller till badort. Svar till »Privatsköterska», Iduns exp.

En 22-årig prästdotter, med glädt lynne, önskar plats som hjälp och sällskap i bättre familj, hälst i mellersta Sverige. Svar till »E. J.», Iduns exp.

UNG FLICKA önskar plats som hushållsbiträde i familj, hälst på landet eller i landsortsstad Har innehaft dylik plats. Ar kunnig i sömnad. Svar emotses tacksamt märkt »Familjemedlem», p. r. Köping.

En nu konfirmerad 16-årig flicka från godt hem, söker plats som hjälp och biträde i bättre hem. Svar emotses tacksamt till »Moderlös 1885», Iduns byrå.

Ung folkskolelärarinna önskar under sommarmånaderna vistas på landet i en bättre familj för att mot fritt vivre undervisa i vanliga skolämnen eller ock deltaga i hushållet. Svar emotses till »Anspråkslös», p. r. Södertelje.

Lärarinna, som genom sjuklighet och aftagande hörsel blifvit urståndsatt att undervisa, önskar passande sysselsättning. Hälst religiöst öfversättningsarbete (tyska, engelska och franska), hvari äges någon vana, i brist härpå mottages tacksamt annat lämpligt arbete, t. ex. handarbete, om uppehälle därtill kan förtjänas. Svar till »Samvetsgrann», Iduns exp.

För en 17 års flicka önskas plats i familj på landet, för att deltaga i alla inomhus förekommande göromål. Tillgång till kalla bad under sommaren nödig. Svar med prisuppgift torde sändas till »17 år», Karlstad p. r.

En ung flicka, elev vid musikkonservatorium, önskar under sommaren undervisa i pianospelning i familj å landet. Goda referenser. Svar till »E. M. A.», Iduns exp.

En ung flicka, som genomgått Musikaliska akademien i piano, önskar under sommaren komma på landet eller medfölja till badort, för att undervisa eller accompagnera, mot fritt vivre och fria resor. Svar till »Bildadt hem», Iduns exp.

TVÅ FLICKOR önska plats i familj, för att gå frun tillhanda. Adress »A.», Jörlanda.

Obs.! Obs.!
En flicka af god familj, önskar under sommarmånaderna plats i familj eller hos ensam dam, som sällskap och hjälp i hushållet eller på resa. Vikariat på kontor eller dylikt antages äfven. Små pretentioner. Svar till »Aida», Kristianstad p. r.

Ung norska, med middelskole-examen, söger passende plads hos aktningsvärd familje, helst i Sundsvalls-trakten. Svar til »19 aar», Iduns exp

En ung flicka önskar plats den 1 juni i familj som hjälp och sällskap åt barn. Undervisning i vanliga skolämnen och musik meddelas. Svar till »22 år», p. r. Enköping.

Till instundande sommar önskar ung, bildad flicka, som genomgått 8-kl. läroverk, kongl. mus.-konservatoriet och kurs i pedagogik, plats som sällskap, musiklärarinna eller guvernant. Ref. och goda rekom finnas. Vidare meddelar fröken **A. Santesson,** föreståndarinna för Vestra Elementarläroverket för flickor, Jönköping.

Plats sökes i familj öfver sommaren af småskoll. Svar tacks. till »Ola», Örebro, p. r.

Ordentlig, arbetsam, bildad flicka söker plats. Kan matl., bakning, sömnad, handarb. m. m. Svar till »Gladlynt», Iduns exp. f. v. b.

Norra inackorderingsbyrån Mästersamuelsgat. 62, Sthlm. Anskaffar lärarinnor för sommaren och hösten, sällskapsd., massörer, hushållsbitr., barnfröknar.

Anspråkslös bättre flicka med gladt och och jämnt lynne önskar mot fritt vivre plats i finare hem. Är villig att deltaga i alla inomhus förefallande göromål. Vill anses som medlem af familjen. Svar till fru Anna Lindbecks Tjänstebyrå, Sundsvall.

Bildad flicka söker plats, kunnig i matl., bak, sylt och sömnad. Ordentlig, sparsam, glad. Svar »Villig, Duglig», under adr. S. Gumælii Annonsbyrå, Sthlm.

Plats önskas
som sällskapsdam
eller ock att förestå ett hem. Den sökande är språkkunnig, musikalisk samt har flerårig vana vid barns uppfostran och omvårdnad. Ref: fru J. Hildebrand, Odengatan 69, Sthlm.

En flicka af god familj van vid husliga sysslor och skrifgöromål, önskar att mot fritt vivre komma i godt hem, för att biträda husmodern. Svar till »Ordentlig 1902», Iduns exp.

Ung dam,
tysk lärarinna, musikalisk, talar engelska och franska, söker plats i en fin familj. Offerten u. O. O. 808 an Haasenstein & Vogler A.-G., Hamburg.

Undervisningsvan lärarinna med goda kunskaper i språk, musik, vanl. skolämnen, handarbete önskar plats i höst. Svar »Barnkär», Iduns exp.

Bildad flicka, kunnig i matlagning, bak, sömnad m. m. önskar plats. Musikalisk, gladlynt. Svar »Ordentlig och pålitlig», Iduns exp.

En ung dam, elev af Richard Andersson, önskar under sommaren plats i bildad familj för att mot fritt vivre undervisa i musik. Svar under adr. »Sommaren 1902», Borås p. r.

Ung bildad flicka önskar till sommaren, mot fritt vivre och fria resor, som hjälp och sällskap, medfölja äldre dam till badort eller annan sommarvistelse. Svar emotses tacksamt till sign. »Sommar», under adress S. Gumælii Annonsbyrå.

Personer, som önska **massage, sjukgymnastik** (äfven snedbehandling) eller ressällskap, erhålla väl utbildade och tränade kvinl. eller manl. gymnaster gen. **D:r O. Wide, Stockholm.**

Folkskolelärarinna, som äfven genomgått elementarskola, önskar öfver sommaren mot fritt vivre plats som guvernant. Svar »Prästdotter 25 år», adr. Thorman, Södermalmstorg 8, Stockholm.

Anspråkslös bättre medelålders flicka, som under cirka 19 år förestått hushåll på landet om cirka 14 personer, söker till följd af indragning af nämnda hushåll, ny plats som husföreståndarinna eller dylikt hos äldre dam eller herre. Samvetsgrannhet och punktlighet utlofvas. Svar utbedes under adress »Ella 1864», Norrköping, med erbjudande af lönevillkor m. m.

Ung, musikalisk lärarinna, önskar under ferierna 15 juni—15 aug. ombyte på vistelseort och sysselsättning, hälst på landet och där ungdom finnes. Är villig att mot fritt vivre och dito resor biträda i hushåll, och om så önskas, spela med nybörjare. Svar emotses tacksamt af »Anna», Lit, p. r. Jämtland.

Lärarinna, som genomgått högre läroverk och småskolesem., söker till hösten plats i bildad familj på landet, för att läsa med mindre barn. Ager 4-årig undervisninsvana. Musikundervisning meddelas om så erfordras. Korrespondens kan inledas med »24-årig», Nordiska Annonsbyrån, Göteborg.

FLICKOR få under sommarmånaderna inackordering i naturskön trakt vid Ringsjön. Svar till »I—m», p. r. Snogeröd.

Inackordering mot fritt vivre önskar ett medelålders fruntimmer i vänlig familj. Är villig att spela piano, läsa högt, äfven laga mat m. m. Svar till »Jeanette», Stenstorp.

En ung flicka
önskar inackordera sig i fin familj i stad eller på landet för att lära sig grundligt hushåll. Önskar blifva ansedd som medlem af familjen. Svar till »M.» Norrköping p. r.

Hvila och rekreation
erbjudes i lugnt hem på landet i vacker, hälsosam trakt (813 fot ö. h.). Endast kvinnliga inackorderingar. Närm. underr. fröken Lundgren, Heddarp, Eksjö.

I naturskön och sund trakt i Småland å en egendom vid Helgesjön mottagas inackorderingar Park, badhus, rikstelefon och piano. För dam 60 kr. och herre 75 kr. i mån. Svar till »Ö.», Moheda.

I naturskön trakt (Tjust) kunna två unga flickor under sommaren erhålla inackordering i godt hem med tillfälle till konfirmationsundervisning. Närmare underrättelser genom skolförest. fröken **A. Pihl,** Norrköping.

Bildad kv. sjukgymnast önskar billig inackord. för sommaren mot att ge massage, vid badort el. på landet. Svar till »24 år A. Ö.», Iduns exp.

Finska önskar inack. i närh. af Sthlm (hälst prästgård), för att vidare utbilda sig i svenska språket. Svar med prisuppg. till »18-åring», Iduns exp.

TYSKLAND.
Pensionat för unga flickor hos fröknarne Pagenstecher, Alt-Wildungen Härligt läge. Godt bord. Pensionspris 450 Reichsmark för sommarhalfåret. Utmärkt undervisning i tyska språket. Upplysningar lämnas af Grossh. Carl Magnusson i Carlshamn.

Sommarinackordering.
På större herrgård i Värmland, högt och sundt belägen, mottagas sommarinackorderingar. Skogrika omgifningar och tillgång till bad. Lätta kommunikationer. Pris 55 kr. pr. månad. Svar till »S. W.», Grums.

God inackordering vid det naturskönt belägna Barkarby vid Drottningholm. Hög och hälsosam luft. Gården omgifven af barrskog och stor trädgård. Lätta kommunikationer. Emottagas från den 1 april bättre herrar och damer samt familjer. Allmänna telefon Drottningholm 17.

I naturskön, hälsosam trakt i Småland erbjudes inackordering i ett stilla, aktadt hem. Pris 60 Kr. pr månad. Svar adresseras till fru H. Fries, Carlsro, Ryssby.

Utmärkt för konfirmander.
I en vakkert, invid saltsjön belägen prästgård, med enkelt och hjärtligt hemlif, emottages 3:ne konfirmander af god familj. Ren och stärkande hafsluft, salta bad och god mat. De bästa referenser finnas. Svar till »2 månader», under adress S. Gumælii Annonsbyrå, Stockholm

På vacker och naturskön egendom
i Småland med hög och hälsosam luft intill skog och sjö, kan god inackordering erhållas under sommarmånaderna för såväl damer som herrar. Lungsiktiga emottagas icke. Svar till »Landtegendom», Frinnaryd p r.

Sommarnöje!
Tillfälle till inackordering finnes å egendom i naturskön trakt, 3 kilometer till Hjo badinrättning. 1 dito från Wettern. Pris 60 kr. pr månad. Svar till »G.», p. r. Hjo.

2:ne bildade unga flickor som önska deltaga i landthushåll, erhålla inackordering i ung familj på större herrgård, naturskönt belägen vid Vetterns strand. Afgift 55 kr. pr månad. Svar till »Herregård» Iduns exp.

V. Anderson. 2t
St. Paulsg. 34

Pellerin's Margarin

är bäst!

FOULARD-SIDEN

Rekvirera profver!

från 70 öre til... ...ensom alla slags svarta, hvita ocl... ...identyger till brud-, sällskaps- & promenadtoiletter, franko och tullfritt hem.

E. Spinner & C:o, Zürich

(förr J. Zürrer's sidentabriker, grundl. 1825).

SPARA ÖGONEN!

Använd därför alltid

Barnängens Skrif- & Copiebläck

med dess milda, behagliga och för ögonen **alldeles oskadliga** färg!

OBS.! Juryns 1:sta Guldmedalj i Lübeck 1895.
Guldmedalj i Bruxelles 1897.
Det enda bläck, som erhöll
Guldmedalj i Stockholm 1897.
Guldmedalj på Världsutställningen i Paris 1900.

OBS. Det enda icke franska bläck, som erhöll så högt pris.

NYHET!

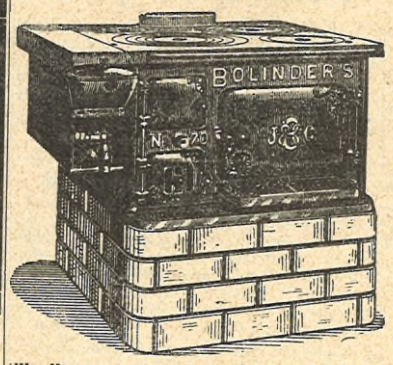

BOLINDERS nya spisar

Patent- och Mönsterskydd.

Härmed vilja vi fästa allmänhetens uppmärksamhet vid att vi nu utsläppt i marknaden en serie spisar, tillverkade efter helt och hållet nya modeller och med ny utstyrsel.

Dessa våra nya spisar erbjuda många väsentliga fördelar och rekommenderas till alla, som sätta värde på en praktisk, prydlig och väl funktionerande spis.

Spisarne kunna eldas med ved, kol eller torf.

J. & C. G. Bolinders Mek. Verkst. A.-B., Stockholm.

Aktiebolaget Stockholms Diskontobank

Hufvudkontor: **Regeringsgat. 8**
Afdelningskontor: **Hötorget 8.**

Högsta depositionsränta	4½ %
Sparkasseränta	4 »
Checkräkningsränta	2 »
Kreditivränta	5 »

Utländskt mynt köpes och säljes. Resekreditiv utfärdas. Notariat afdelning. Förvaringsfack.

Sparkasseräkning

4 proc. ränta.

Nordiska Kreditbanken
1 Drottninggatan 1
Mynttorget 4 Drottninggatan 102
Hornsgatan 52.

Billbergs Pianofabriks,

Kongl. Hofleverantör, Göteborg,

senast i Gefle 1901 med **Guldmedalj** prisbelönta **FLYGLAR** och **PIANINOS** säljas till fabrikspris på fördelaktiga villkor under verklig garanti.

OBS.! Respektabla ombud antagas.

Bankaktiebolaget Stockholm—Öfre Norrland,

6 Drottninggatan 6.
Hushållsräkning 4 %.
Kassafack till 15, 20, 25 kronor.

Nyheter i finare och enklare Barnkläder för gossar och flickor

i alla åldrar. ***Billiga bestämda priser.***

Paul U. Bergström, Drottningg. 76, ingång från Kungsgatan.

Göteborgs Enskilda Bank

Brunkebergstorg 12.

Sparkasseränta 4 proc.

Doktor ELLEN SANDELIN:

Om några **Smittosamma Sjukdomar** och deras **sociala faror.**

Populart föredrag för kvinnor.

Pris 75 öre.

Wilhelm Billes Bokförlags Aktiebolag.

Hårborttagaren.

Före begagnandet.

Befriar genast från misspryddande hår eller skägg. Pris kr. 2: 50 + porto pr ask. Expedieras emot postförskott.

Efter begagnandet.

Tekniska General-Dopôten,
Stockholm, Grefgatan 17.

Allm. telefon: 8 68, 47 35, 47 36. **Rikstelefon 1 79. 66 10.**

Olaus Olssons Kolimport-Aktiebolag

etableradt i Stockholm 1880.

1:a Anthracit.

Hushållskol. Cokes. Briketter.

Första klass Privathotell

en och två trappor upp
8 Birger Jarlsgatan (f. d. 10),
Stockholms fornämsta gata,
Rikstelefon 44 01. — Allm. Telefon 125 39
Edla Carlsson.

Pallas Hotell

37 Klarabergsgatan 37
Rikstel. 44 83. Allm. Tel. 6

Rekommenderar 30 väl möblerade rum, elektrisk belysning och nutidens alla bekvämligheter. Betjening möter vid alla tåg.

Knut Fagerström

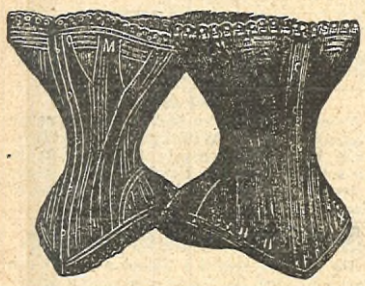

Snörlifvet La Gracieuse.

Detta så mycket omtyckta och för äldre, korpulenta personer rekommenderade snörlif, som förut endast har funnits hos Henric Labatt, *finnes* nu i stort *lager* hos undertecknad. **Snörlifvet** tillsändes, om lifvidden uppgifves.

Amanda Smedberg,
29 Drottninggatan 29,
STOCKHOLM.

Fräkenpomada

är det **enda absolut säkra medel** att snabbt och utan obehag borttaga **fräknar, lefverfläckar** och **solbränna** samt göra den **fulaste hy hvit och vacker.**

Ofelbar verkan garanteras.

Fräkenpomadan innehåller inga för hyn skadliga beståndsdelar.

Många intyg och tacksamhetsbref från hela Skandinavien.

Pris 3 kr pr burk. Expedieras emot postförskott eller efterkraf.

Tekniska General-Depôten,
Stockholm,
17 Grefgatan 17.

Hernösands Ensk. Bank

Kungsträdgårdsgatan 16.

Sparkasseräkning — Kassafack.
från 15 kronor för år.

Värdehandlingar mottagas till förvaring och förvaltning af **Notariatafdelningen.**

Förtenningar

med rent engelskt tenn verkställas alla dagar till billigaste pris.

C. W. Dahlstedt & Svensson,
25 Norrlandsgatan 25.
Rikstel. 21 38. Allm. tel. 53 46.

STOCKHOLMS INTECKNINGS-GARANTI-AKTIEBOLAGS BRAND- och DYRKFRIA FÖRVARINGSHVALF

(öppna alla söckendagar kl. ½10—4)

innehållande c:a 1,650 st. skåpfack. Årlig hyra för fack, beroende af storleken, **20, 25, 35, 50** kronor. **Testamenten, gåfvobref** och dylika handlingar emottagas till förvaring; äfvenledes emottagas värdepapper **i öppet förvar.**

50 st. de vackraste vybrefkort från Värmland, hvaribland John Ericssonsmonumentet, E. G. Geijers födelsehem, Tegnérrummet i Rämen m. fl. för tillsammans 3 kronor, mot förut insänd likvid.

Priskurant å vykortsalbum tillhandahålles på begäran.

Vybrefkort besvaras frankerade mot 15 öre i frimärken.

Bronellska Bokhandeln, Filipstad.

Lundby Skönfärgeri och Kem. Tvättanstalt, Göteborg,

behandlar allt till Herr-, Dam- och Barn-garderoben hörande, samt andra i ett hem förekommande persedlar, såsom dukar, täcken, filtar, portiärer, möbel- och andra tyger m. m. Herrkostymer lagas m. m om så önskas. Eget skrädderi. **Insänden direkt** eller till ombud **edra plagg**, som tvättas kemiskt, **färgas m. m. fort, väl** och **billigt.** Tidsenlig, ny metod.

OBS.! Enda anstalt i Sverige, hvilken som **specialité** uteslutande arbetar med kemisk tvätt och konstfärgning.

fås — till hushållsbruk — äfven i 5 kg. originalpåsar med bruksanvisning.

Capsuloids

Capsuloids har **kvaliteten** och den noga kvantiteten

af järn som **blodet dagligen kan absorbera.**

Capsuloids

frambringa en rikedom på nytt friskt blod, hvarigenom de förmå att bota anemi, blek-sot, dålig matsmältning och förstoppning och alla andra sjukdomar, som härröra sig från en försvagad blodkonsistens.

Till Capsuloid Comp. 20/12 1901.

Jag har intagit 4½ ask Capsuloids och finner nu att det ständiga springandet upp och ned i trappan icke längre tröttar mig det minsta, ehuru jag säsom hotelluppassare är strängt upptagen från kl. 7 på morgonen till midnatt och sällan får vistas i friska luften. Då Capsuloids så betydligt stärkt mina krafter, skall jag fortfara att bruka dem, till dess jag återvunnit en fullkomligt frisk ansiktsfärg.

Hôtel Rydberg, Stockholm.
WILHELM HENCK.

Capsuloids erhållas å alla apotek à kr. 2,50 pr ask. Enda fabrik Capsuloid Company, 31 Snow Hill, London.

Tidaholms Fantasimöbler,

rikhalt. urval i fornnord. stil. Fullst. rumsmöblemang utföras i alla olika variationer efter order. **Mod. mönster för glödbränn. o. kollorering uppläggas, glödbränning verkställes.** Begär prisuppgifter från

Tidaholms Bruks Aktiebolag, Tidaholm
(Försäljningsmag. Beridarebansg. 27, Sthlm.)

STOMATOLTANDBORSTEN

Stomatoltandborsten.

är böjd efter käkbågen. Borsta tänderna i deras längdriktning.

En vanlig tandborste.

Afstånden mellan de längre borsten äro afpassade efter tändernas bredd, hvarför **Stomatoltandborsten** också äger förmåga att inränga mellan och rengöra tändernas beröringsytor, hvilka som bekant lättast angripas af tandröta.

Som skaftet är af celluloid tål detsamma ej **hett** vatten.

TROSA bad- och sommarvistelseort,

som genom sitt naturskönа läge, sin rena och stärkande luft, sina utmärkta varm- och saltsjöbad, kan rekommenderas som synnerligen angenäm, börjar sin säsong 1 juni. Daglig ångbåtsförbindelse med Stockholm. Två läkare på platsen. Nybyggdt societetshus och utmärkt restauration. Förfrågningar besvaras af **Badkamreraren.**

Endast 85 öre! 100 moderna visitkort erhållas omgående mot insändande af 85 öre till **John Fröberg, Finspong.** Exp. icke mot postförskott.